

ב"ה • ערב שבת קודש, פרשת חיי־שרה • כ"א מרחשוון ה'תשפ"ה

1576

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

209236 / Freidin Levi

כ"ט תשרי תשמ"ו

מדוע תפילתו של אליעזר נענתה מיד? / שיעור בלקוטי שיחות

איך מתקנים את הזמן? / אור וחיות

03

צריך להתעסק בפרנסה, אבל הבעיה היא שטרודים בכך לאורך כל היום. גם כאשר לומדים ומתפללים, חושבים על הרגע שבו יהיו עסוקים בעבודה ובפרנסה. חובה לחנך את הילדים שבעניין הזה לא ילמדו מאבותיהם וסבותיהם, אלא העיקר אצלם יהיה קיום התורה והמצוות • **התוועדות עם הרבי**

04

בכל פעם שיהודי מקיים מצווה, כאשר הוא מברך על שתיית כוס מים או משלשל מטבע לקופת הצדקה, הוא משתמש בדלת פלאים המחברת בין העולם לקדוש ברוך הוא, ומגשרת בבת אחת על המרחק העצום בין רוחניות לגשמיות. המפתח לדלת הפלאים שבין הבורא לנבראים נמצא בקריאה חדשה של סיפור נישואי יצחק ורבקה בתורה • **שיעור בלקוטי שיחות**

11

נקודה החוזרת ונשנית בהוראותיו ומסריו של הרבי לחיי דורנו היא נושא "בירור הזמן". זהו הנושא המרכזי של המאמר "ואברהם זקן" משנת תשל"ח • **אור וחיות**

16

מה עשה התובע הכללי של מדינת ניו יורק בהתוועדות של הרבי • **תמונה מספרת**

17

האם יכול להיות שאנחנו מגזימים לפעמים לרעה בהערכת המצב הרוחני שלנו? ואם כן, מאיפה זה נובע, ואיך מתמודדים עם זה? – מכתב תשובה מאלף לחסיד שכתב לרבי שהוא חש ירידה מתמשכת במצב רוחו, וזאת כתוצאה מהרגשה חזקה של נפילה רוחנית שהוא חווה בתחומים מסוימים • **מכתב מבואר**

ה שבוע נעסוק בשני נושאים מפרשת השבוע.

נושא אחד הוא תיקון הזמן. התורה מספרת על אברהם אבינו, "ואברהם זקן בא בימים". הזוהר הקדוש אומר שאברהם אבינו 'בא' עם כל הימים שלו, והבעל שם טוב אומר ש"לא יניח יום שלא יעשה בו מצווה". בזה עוסק המאמר ב"אור וחיות".

נושא נוסף הוא החיבור בין גשמיות לרוחניות. בשיעור בלקוטי שיחות, הרבי מלמד אותנו ללמוד מחדש את סיפור השידוך של יצחק ורבקה, ולהבין שזה מה שיצר את האפשרות לחבר בין האדם לאלוקות, בין הגשמיות לרוחניות.

במדור ההתוועדות, הבאנו את דברי הרבי על ה'קליפה' של הרדיפה אחרי הפרנסה עד כדי כך שטרודים בזה אפילו בשעות התפילה ולימוד התורה. "פעם", הרבי אומר, "יהודים היו לומדים תורה מתוך ניגון, ואילו היום לומדים ללא חיות וללא ניגון. וכאשר מצלצל הטלפון, תיכף ומיד סוגרים את הגמרא או את המאמר, וממהרים לטלפון. מה כל כך חשוב לך עכשיו הטלפון?! הרי עכשיו אתה משוחח בטלפון עם הקדוש ברוך הוא!".

המכתב המבואר מעלה שאלה מעניינת: האם יכול להיות שאנחנו מגזימים לפעמים לרעה בהערכת המצב הרוחני שלנו? ואם כן, מאיפה זה נובע, ואיך מתמודדים עם זה?

למנוי דיגיטלי ל"התקשרות":
chabadisrael.co.il/alonichabad

ווארט חסידות – 18 • עת לדעת – 20 • שניים מקרא
ואחד תרגום – 22 • זמנים ושיעורי השבוע – 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרנוב
עורך: שלום בלוי
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
1576 • גיליון 76 • ISSN 7474-0793 • 6084000

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

מה אתה סוגר את הגמרא ועונה לטלפון?! אתה עכשיו משוחח בטלפון עם הקדוש ברוך הוא!

(מהתוועדות אחרון של פסח תשכ"ג – תורת מנחם, כרך לו, עמוד 332)

ה"קליפה" [- הבעיה הרוחנית] המיוחדת למדינה זו היא היגיעה והטרדה היתרה בענייני פרנסה. שבזה טרודים תמיד, ובגלל זה לאנשים אין יום ואין לילה, לא ינוח ולא ישקוט. מדובר אודות יהודים שומרי תורה ומצוות, ובכל זאת הם טרודים בענייני הפרנסה, ולא מפסיקים לחשוב אודות המסחר או המשרה שממנה מתפרנסים.

יהודי, בן אברהם יצחק ויעקב, מצד שורשו ומעצם מהותו מורגל בענייני תורה ומצוות. ורק בגלל שהנשמה ירדה למטה בגוף, ששם יש צורך בפרנסה, הוא מוכרח להתעסק גם בענייני הפרנסה, אבל רק באופן של "יגיע כפיך" ולא לייגע בכך גם את המוח והלב. אך כאשר יהודי משקיע בזה גם את השכל שבמוחו והרגש שבלב, כיוון שאינו מורגל בכך, זה מייגע ומטריד אותו ביותר ומונע אותו מלימוד השיעורים בתורה.

מרב העיסוק והטרדות בנושאי הפרנסה, הוא דוחה זאת בכל פעם למחר. ובאופן כזה יום ירדוף יום וחודש ירדוף חודש והוא נותר ללא תורה, כאשר אין לו פנאי לא ללימוד הנגלה ולא ללימוד החסידות, לא לתפילה בפירוש המילות ולא לתפילה בציבור.

ואפילו באמצע הלימוד ובאמצע התפילה, חושבים כבר על הרגע שאחר כך, שבו יהיו שקועים בענייני העולם. ובשעה שכבר לומדים תורה, הלימוד שלהם הוא רק כדי לצאת ידי חובה. פעם יהודים היו לומדים תורה מתוך ניגון, ולא ידעו כלל שיכול להיות באופן אחר, ואילו היום לומדים ללא חיות וללא ניגון.

וכאשר מצלצל הטלפון, הנה תיכף ומיד - עוד לפני שיודעים אם זה טלפון חשוב - סוגרים את הגמרא או את המאמר, וממהרים לטלפון. מה כל כך חשוב לך עכשיו הטלפון?! הרי עכשיו אתה משוחח בטלפון עם הקדוש ברוך הוא!

והדברים הגיעו עד כדי כך, שמצב זה משפיע אפילו על לומדי התורה. שאותו "יושב אוהל" גם הוא טרוד בפרנסה, כך שהוא לומד באופן שאיננו מונח בענייני עצמו אלא רק משתדל לשמור את הזמן הקבוע ללימוד ומקפיד להביט בשעון כך שלא יקדים את הלימוד רגע אחד קודם הזמן ולא יאחר את הלימוד רגע אחד אחרי הזמן... ומזה מובן באיזה אופן הוא הלימוד במשך הזמן שבאמצע!

וכאשר משפיע או ראש ישיבה שלומד עם תלמידי הישיבה מתנהג באופן כזה, זה משפיע גם על התלמידים, שבעת הלימוד ממתינים בקוצר רוח מתי יסגור המשפיע או ראש הישיבה את הספר, ואז יהיו במצב של "חירות" מתורה...

ואם זה המצב אצל הגברים, שחייבים בלימוד התורה וחייבים בתפילה, ניתן היה לחשוב שבוודאי הדבר כך אצל הנשים. אך הקדוש ברוך הוא נתן ברכה, ש"בינה יתרה ניתנה באישה". ולכן, הנשים הצדקניות צריכות לגדל דור שיידעו שהעיקר הוא קיום התורה והמצוות, ושבעניין זה לא ילמדו מאבותיהם וסבותיהם שמונחים עד כדי כך בענייני הפרנסה ושהעיקר אצלם הוא ענייני העולם.

ואדרבה: כאשר הבן והתלמיד יתנהגו כמו שצריך, זה יזכיר גם לאב ולרב את הזמנים שבהם הם בעצמם למדו ב"חדר", בישיבה קטנה או בישיבה גדולה, וזיכרון זה יחדש אצלם את ההנחה שהתורה והמצוות הן העיקר, ואילו ענייני העולם צריכים להיעשות מתוך כורח.

שיעור בלקוטי שיחור

דלת הפלאים

בכל פעם שיהודי מקיים מצווה, כאשר הוא מברך על שתיית כוס מים או משלשל מטבע לקופת הצדקה, הוא משתמש בדלת פלאים המחוברת בין העולם לקדוש ברוך הוא, ומגשרת בבת אחת על המרחק העצום בין רוחניות לגשמיות. המפתח לדלת הפלאים שבין הבורא לנבראים נמצא בקריאה חדשה של סיפור נישואי יצחק ורבקה בתורה.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק כ', שיחה שלישית לפרשת חיי שרה

שידוך רצוף ניסים

בתחילת הפרשה אנו קוראים על מותה של שרה אימנו, כשהיא מותירה אחריה את בנה היחיד, יצחק. אברהם מיד מתחיל לחפש שידוך ליצחק בנו, ומבין שהשידוך הטוב ביותר נמצא בקרב בני משפחתו. לאחיו נחור הגר הרחק בארם נהריים (מסופוטמיה - אזור דרום טורקיה וצפון סוריה של ימינו), נולדו ילדים ונכדים, וביניהם בוודאי יש מישהי שיכולה להתאים ככלה ליצחק.

אברהם קורא לעבדו הנאמן, אליעזר, ושולח אותו למסע למשפחתו הרחוקה למצוא את הכלה המיועדת. אברהם צייד את אליעזר בשיירת גמלים, שנשאו חבילות של תכשיטים, בגדים וממתקים, כמתנות לכלה ולמשפחתה.

אליעזר יוצא מבאר שבע למסע הארוך, ולאורך כל הדרך חווה ניסים ופלאות שמבהירים לו וגם לנו העוקבים, כי הקדוש ברוך הוא מלווה את השידוך הזה על כל צעד ושעל. באורח פלא, הוא מגיע ליעד, המרוחק כאלפי קילומטרים מנקודת היציאה, עוד באותו יום.

אליעזר עוצר ליד באר המים, כדי להשקות את הגמלים ולפוש מעט. ואז הוא נושא תפילה להצלחת שליחותו, ועוד לפני שהוא מספיק לסיים את התפילה - היא מתגשמת מול עיניו¹:

וַיֹּאמֶר: ה' אֱלֹהֵי אֲדָנִי אֲבָרְהָם, הִקְרָה נָא לִפְנֵי הַיּוֹם וַעֲשֵׂה חֶסֶד עִם אֲדָנִי אֲבָרְהָם. הִנֵּה אֲנִי נֹצֵב עַל עֵץ הַמָּיִם וּבָנוֹת אֲנִשִּׁי הָעִיר יֵצְאוּ לְשֹׂאֵב מַיִם. וְהִיא הִנְעִרָה אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֵי הַפָּנִי נָא כְּדָךְ וְאִשְׁתָּה וְאִמְרָה יִשְׁתָּה וְגַם נִמְלִיךְ אֲשֶׁקֶר, אֲתָה הַכַּחֲתָ לְעַבְדְּךָ לִיצְחָק וְכֵּה אֶרְעֵי כִּי עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדָנִי. וְהִיא הוּא טָרָם כָּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רַבְקָה יֵצְאָה אֲשֶׁר יִלְדָה לְבְתוּלָא בֶן מִלְכָּה אִשְׁתִּי נַחֲוֹר אֲחִי אֲבָרְהָם וְכֵּדָה עַל שְׂכָמָה.

רבקה, הנערה אותה אליעזר מחפש, מופיעה לפני אליעזר בדיוק ברגע הנכון. היא מציעה לו לשתות ועוזרת לו להשקות גם את הגמלים, ומכאן הכול מתגלגל במהירות והשידוך יוצא לדרך. אליעזר חוזר לבית אברהם עם הכלה המיועדת, ויצחק ורבקה נישאים בשעה טובה.

שלוש תפילות היסטוריות

בין כל הניסים שאירעו לאליעזר, המדרש מעלה על נס כפרט יוצא דופן את העובדה שתפילתו של אליעזר נענתה מיד, ממש תוך כדי דיבור. דבר כזה אירע פעמים ספורות ממש בהיסטוריה. כך מלמד אותנו רבי שמעון בר יוחאי²:

1. בראשית, כד, יב-טו.
2. בראשית רבה, ס, ד.

שְׁלֹשָׁה חֲסֵי נַעֲנוּ בְּמַעֲנֵה פִּיהֶם: אֱלִיעֶזֶר עַבְדּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, וּמֹשֶׁה, וְשַׁלְמֹה.

אֱלִיעֶזֶר – "וַיְהִי הוּא טָרֵם כֹּלָה לְדַבֵּר וְהָנִה רַבְקָה יָצְאָתָּה".

מֹשֶׁה, דְּכָתִיב: "וַיְהִי כִכְלָתוֹ לְדַבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וַתִּבְקַע הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶם".

שַׁלְמֹה, דְּכָתִיב: "וּבְכָלֹת שַׁלְמֹה לְהַתְפַּלֵּל אֶל ה', וְהָאֵשׁ יִרְדָּה מִן הַשָּׁמַיִם".

ההיסטוריה רוויה בתפילות, של יהודים פשוטים וגם של צדיקים מיוחדים. אנחנו יודעים גם מפי חז"ל ומהספרים הקדושים שכל תפילה נענית ונשמעת בשמיים, גם אם אנחנו לא יכולים להצביע ולראות מה בדיוק היא חוללה.

אבל תמיד, גם בתפילות הנעלות ביותר - יש פער של זמן בין התפילה לבין התגשמותה בפועל. לפעמים זה לוקח הרבה זמן, ולא פעם אנו מתפללים שוב ושוב עד שאנו זוכים שתפילתנו תיענה ותתממש במציאות.

בחסידות³ מוסבר שהסיבה לכך היא הפער האינסופי שבינינו לבין הקדוש ברוך הוא. התפילה צריכה לעבור דרך מנגנון רוחני מפותל ומסובך עד שהיא מגיעה לפני השם, ואז השפע והברכה צריכים לעשות את המסלול ההפוך בדרך אלינו, ובדרך עלולים להתעורר קשיים ועיכובים שונים מכל מיני סיבות.

זה עד כדי כך נדיר שהקדוש ברוך הוא ייענה לתפילה וימלא את הבקשה באופן מיידי, שחז"ל סופרים שלושה מקרים כאלה בלבד.

המקרה הראשון הוא הסיפור שבו פתחנו, על תפילתו של אליעזר עבד אברהם.

המקרה השני היה בתפילתו של משה רבינו. כאשר קורח ועדתו ניהלו קמפיין מחאה נגד משה רבינו וערערו על סמכותו ואמינותו כמנהיג ושליחו של השם, הוא ביקש להוכיח לכולם שהוא אכן נביא אמת.

אלו היו מילותיו של משה⁴: "אִם כְּמוֹת כָּל הָאָדָם יִמְתֹּן אֱלֹהִים וּפְקָדוֹת כָּל הָאָדָם יִפְקֹד עֲלֵיהֶם, לֹא ה' שֹׁלַחְנִי. וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא ה' וּפְצִיתָה הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה, וַיִּדְעֻתָם כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת ה'". זו לא הייתה התרחשות טבעית, אלא תופעה חריגה

- והיא קרתה: מיד כשמשה סיים את דבריו, האדמה נבקעה והמפגינים נבלעו חיים בקרבה.

הפעם השלישית הייתה כאשר שלמה המלך סיים לבנות את בית המקדש הראשון, אירוע שציפו לו במשך כחמש מאות שנה, מאז הכניסה לארץ ישראל. במעמד חנוכת הבית, שלמה פורש את ידיו אל השמיים ומתפלל להשם שישירה את השכינה בבית המקדש, שיאזין לתפילות שיעברו דרכו ויסלח לחטאים של עם ישראל.

תיאור תפילתו של שלמה מופיע גם בספר מלכים וגם בספר דברי הימים. כשלושים פסוקים מוקדשים רק לתפילה עצמה, ועוד רבים למה שקרה לפניו ואחריה. נצטט רק כמה פסוקים מיוחדים ומוכרים מתוך תפילת שלמה⁵: "וּפָנִיתָ אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאַל תַּחֲנֹתָ, ה' אֱ-לֹהֵי, לְשִׁמְעֵ אֶל הָרִנָּה וְאַל הַתְּפִלָּה, אֲשֶׁר עַבְדְּךָ מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ. לְהִיּוֹת עֵינֶיךָ פְּתֻחוֹת אֶל הַבַּיִת הַזֶּה יוֹמָם וּלְלַיְלָה, אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְתָּ לְשׁוֹם שְׁמֶךָ שָׁם, לְשִׁמּוֹעַ אֶל הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל עַבְדְּךָ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה. וְשִׁמְעֵתָ אֶל תַּחֲנוּנֵי עַבְדְּךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתְפַּלְּלוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה, וְאַתָּה תִשְׁמַע מִמָּקוֹם שְׁבִתְךָ מִן הַשָּׁמַיִם וְשִׁמְעֵתָ וְסָלַחְתָּ".

ומיד אחר כך, קרה מחזה מיוחד. אש ירדה משמיים וליחכה את הקורבנות שעל המזבח, והקהל כולו הרגיש וראה את כבודו של השם ממלא את בית המקדש.

אנחנו יכולים להבין לבד שלא סתם חז"ל סופרים ומציינים את שלוש התפילות הללו. מסתבר שמדובר על אירועים דרמטיים ומכוננים, שבאופיים היו חריגים מכל בקשה ותפילה אחרת. התפילות האלו כאילו הפעילו מסלול עוקף של כל המנגנון הרגיל, והקדוש ברוך הוא נענה להן מיד⁶.

וכאן נשאלת שאלה מתבקשת:

תפילותיהם של משה ושל שלמה אכן נוגעות לרגעים יסודיים בחיי עם ישראל. משה ביקש להוכיח את אמינותו ותקפותו של מוסד הנבואה, של עצם האפשרות להתגלות ישירה של הקדוש ברוך הוא לבני אדם; ושלמה ביקש שתתרחש התגלות ושכינה של השם בעולם, בתוך המקדש שבני האדם בנו עבורו.

5. דברי הימים ב, ו, יט-כא.

6. בשיחה עצמה (סעיף ג), הרבי מבאר באריכות את נושא התפילה, ומתעכב על השיהיו בהתגשמות התפילה בדרך כלל לעומת שלוש התפילות שנענו מיד משום שביטאו דבקות מוחלטת בהשם.

3. ראה בסעיף ג בשיחה עצמה ובהערות שם.

4. במדבר, טז, כט-ל.

עליי שום מסמך מזהה, והקונסוליה סגורה לקראת החג. הבנתי שאני חסר אונים. חזרתי לבית ההארכה שלי, נשכבתי על המיטה ודיברתי עם אלוקים: "הלילה ליל הסדר. אני רוצה לחגוג ואין לי כלום לחגוג איתו. אלוקים, אם אתה שומע אותי, שלח לי עזרה..."

כך נרדמתי. התעוררתי לקול הדפיקות שלך, והנה אתה אומר לי: "אלוקים שלח אותי..."

הגזירה שהתבטלה

נדלג כשלוש מאות וחמישים שנה קדימה מהשידוך על הבאר אל מתן תורה בהר סיני, ונתחיל את העיון שלנו באחד הנושאים העמוקים והיסודיים ביותר שיידונו בחסידות. נקרא תחילה את הדברים בלשונו של הרבי:

החידוש דמתן תורה הוא חיבור "עליונים" ו"תחתונים":

עד מתן תורה הייתה הגזירה שעליונים לא ירדו לתחתונים ותחתונים לא יעלו לעליונים, ובמתן תורה התבטלה הגזירה ו"התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים".

היינו, שעל ידי מתן תורה נפעל חיבור בין העולם, "תחתונים", לאלוקות שלמעלה מהעולם, עד שמתחברים יחד.

כפי שרואים בקיום המצוות שלאחר מתן תורה. שעל ידי קיום מצווה בדבר גשמי, פועל האדם שהדבר הגשמי יעשה כלי לאלוקות. החפצים הגשמיים נעשים תשמישי מצווה, תשמישי קדושה, ועד לאופן של יחוד - חפץ של קדושה.

כולנו מבינים שקיים פער מובנה עצום בין עולם הרוחניות לבין המציאות הגשמית. בין העולם החומרי שבו יש מושגים כמו כסף, כבוד ותאוות, לבין העולם הרוחני של מלאכים, נשמות

איך בדיוק נכנסת ברשימה הזו תפילתו של אליעזר? נכון שמדובר בחתונה חשובה של אחד מאבות האומה, שידוך שהוא חוליה קריטית בשרשרת הדורות של עם ישראל. אבל האם זה מצדיק חריגה מכל סדרי התפילה וכללי ההתנהלות של השפע האלוקי אל העולם?!

השאלה הזו מכוונת אותנו לקרוא מחדש את כל סיפור השידוך בין יצחק לרבקה. עלינו להבין שזה לא רק סיפור על חתונה, אלא לא פחות מיסוד באמונה ובמחשבה, ובאירוע מכונן שהגדיר את מהות וצורת הקשר בינינו לבין הקדוש ברוך הוא. זוהי אמירה משמעותית ומפתיעה מאד, ובמהלך השיחה ניכנס לעומקם של דברים ונבין אותה היטב.

בערב פסח, שעות אחדות לפני השקיעה וכניסת החג, יצא הרב גבריאל הולצברג (השם ייקום דמו), שליח הרבי במומביי שבהודו, לסיבוב אחרון בין המלונות בעיר כדי להזמין מטיילים יהודים להשתתף בליל הסדר של בית חב"ד. כשכבר סיים את הסיבוב וחשב לחזור לבית חב"ד, נתקל לפתע באכסנייה מוזנחת שלא הכיר.

השעון הותיר לו מספר דקות בודדות, והוא החליט לא לוותר על ההזדמנות, אולי יהיו שם יהודים. ואכן, בקבלה נאמר לו שיש אורח ישראלי בקומה העליונה. בריצה קלה עלה הרב גבריאל בחדר המדרגות, הגיע לחדר המבוקש, ונקש בדלת. אך אין קול ואין עונה.

הוא המתין דקה ואז נקש שוב, והנה נפתחה הדלת ומולו עומד צעיר שניכר שהתעורר משינה עמוקה. "מי אתה? איך הגעת לכאן?", הוא שאל בעברית את השליח, בעצבים לא מוסתרים.

מבלי לחשוב יותר מדי, ענה לו הרב גבריאל: "אלוקים שלח אותי אליך".

סבר פניו של האיש השתנה בבת אחת. "האם אוכל להצטרף אליך לחגוג את ליל הסדר?", ביקש מהשליח המופתע, שנענה כמובן בחיוב.

בדרך לבית חב"ד, גולל האיש את הסיפור שלו: "היום בבוקר, בעודי הולך ברחוב, כייסו ממני את הארנק ואת הדרכון. אין

א. שמו"ר פי"ב, ג. תנחומא וארא טו.

ב. וראה לקוטי שיחות חט"ז (ע' 212 ואילך) בנוגע ללימוד התורה.

ג. מגילה כו, ב.

ד. בקרבן, או קלף של סת"ם, וכיו"ב. וראה גם שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס תרלח (וש"נ), אדה"ת סוכות (ע' א'תשה) לענין סוכה. ובכ"מ.

ודבקות בהשם.

נחשוב כמה קשה לנו, ואולי אפילו נראה כמו בלתי אפשרי עבורנו, להתרכז בתפילה רק בפירוש המילים וכל הזמן להיות במודעות לכך שאנחנו עומדים לפני השם. המחשבה משוטטת ומתרוצצת לחדשות, לבנק, למשהו שראינו בדרך ולאנספור הסחות דעת. זה קשה לנו משום שזה באמת לא הדבר הטבעי עבורנו. אנחנו לא רוחניים, אנחנו גשמיים.

והאמת היא שזה לא רק פער. אלו שני יקומים מקבילים שלא אמורים בכלל להיפגש. ליצורים פיזיים שחיים בעולם הזה, שאוהבים כסף וכבוד ונהנים ממאכלים עתירי שומן וסוכר, אין שום קשר לעולמות רוחניים, וכמובן לא לקדוש ברוך הוא עצמו. לכאורה, אין שום גשר שיכול להימתח מעל התהום שמפרידה בינינו ועולמנו לבין עולם הרוחניות, הקדושה והאלוקות.

ואכן, חז"ל מתארים בצורה כזו בדיוק את המצב הטבעי של העולם: "הדבר דומה למלך שגזר ואמר: בני רומי לא ירדו לסוריא, ובני סוריא לא יעלו לרומי. כך, כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם גזר ואמר: השמיים שמיים להשם, והארץ נתן לבני אדם." "העליונים" ו"התחתונים" - הרוחניות והגשמיות - הם כמו שתי מדינות שונות שנאסר המעבר ביניהן באופן הרמטי ואין ביניהן שום תקשורת.

כך זה באמת עבד כשהעולם נברא, והמשיך במשך קרוב לאלפיים וחמש מאות שנה. לא היה שום דבר שיחבר בין "עליונים" ו"תחתונים". לא היה מושג כזה של חפץ גשמי קדוש - כי זה פשוט פרדוקס. הגשמיות לא יכולה להכיל את האלוקות. ציצית, ספר תורה, אפילו לא נר של שבת ויין לקידוש - הגשמיות והדברים החומריים עצמם לא שימשו מעולם ככלים לחיבור עם קדושה⁷.

אבל ביום אחד קרה אירוע ששינה הכול. באותו יום, יום מתן תורה, הקדוש ברוך הוא פתח עבורנו ועבור העולם מין 'דלת פלאים' שמאפשרת את החיבור בין העולם הפיזי לבין האלוקות, בין הבורא לבין הנבראים.

זהו פלא גדול. במתן תורה לא רק קיבלנו את מערכת המצוות והאיסורים והפכנו לעם. קרה

משהו עמוק הרבה יותר, כמו שחז"ל ממשיכים ומתארים: "כשביקש ליתן התורה, ביטל גזירה ראשונה, ואמר: התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים - ואני המתחיל". הוא שבר את המחיצה האטומה שלא אפשרה את החיבור בין העולמות, כאשר הוא בכבודו ובעצמו ירד על הר סיני והתגלה בצורה המוחשית ביותר לעיני עם ישראל.

אנחנו כבר חיים 'בעולם שאחרי', ולכן אולי קשה לנו להבחין במהפכנות של האירוע הזה ועד כמה הוא הפוך מהמצב הטבעי של העולם. אנחנו חיים כל הזמן עם המושג של קדושה שמצויה בתוך מרחבים, אנשים וחפצים גשמיים. אבל זה לא מובן מאליו, וזה לא היה כך בתחילה.

רק מאז מתן תורה - יש לנו את היכולת להשתמש בעולם ובחפצים הגשמיים ככלים לעשיית מצווה או לקדושה, ואפילו לקדש אותם בעצמם. סוכה, מצה, ארבעת המינים ותפילין - כל אלה חפצים שאנחנו מקיימים בהם מצוות, ויש חפצים שאף נעשים קדושים בעצמם. הם כבר לא אותו דבר לפני ואחרי שהשתמשו בהם למצווה ולקדושה.

המהפכה הזו לא נעצרת רק בעולם הדומם. היא גם בתוכנו. יהודי שלומד ומבין הלכה, אפילו אם היא עוסקת בשאלה פשוטה כמו מה מברכים על קרמבו, מכניס אל תוך המוח שלו את אורו של השם. כשיהודי מניח תפילין או כשאישה מפרישה חלה, כשהפה לועס מצה או חלה של שבת, כשהיד מושטת לכיס ונותנת שקל לצדקה - בכל מעשה כזה אנחנו מתחברים לקדושה ולאלוקות, וכלל לא משנה האם אנחנו צדיקים גדולים או לא כל כך.

שידוך השידוכים

פריצת המחיצות הזו התחוללה באופן מלא רק במתן תורה, אבל התשתית לזה הוכנה כבר קודם - וזה מה שעומד מאחורי סיפור השידוך של יצחק ורבקה.

נקרא את הדברים תחילה בלשונו של הרבי:

הפעם הראשונה שבה מסופר בתורה על עניין של "חיבור עליונים ותחתונים", שקדושה מתחברת ומתאחדת עם "תחתונים" ביחוד גמור ואמיתי - הוא בנישואי יצחק ורבקה⁸.

7. יש חריג אחד: ברית המילה, שהתבצעה כבר אז בבשר הגשמי והפכה את איבר המילה לקדוש. בשיחות אחרות הרבי מסביר את הנושא - ראה בלקוטי שיחות, חלק ה, שיחת כ' מרחשון.

שהגיעו לשיא במסירות הנפש שלו בעקדה, כשמסר את עצמו לשחיטה על פי רצון השם ונעקד על המזבח לעולה.

עכשיו ניגש לצד הכלה. רבקה הייתה רחוקה מאוד מיצחק. לא רק שהיא הייתה 'חוצניקית', היא גם חיה בסביבה רוחנית ירודה מאד. הוריה ומשפחתה לא היו צדיקים גדולים, בלשון המעטה, והיא התגוררה וגדלה באזור רחוק מאד מקדושה.

ובלי שום הכנה מוקדמת, בלי שום תהליך רוחני כלשהו - היא 'שלפה' מבית אביה והובאה ככלה ליצחק בארץ הקודש. היא התחתנה עם יצחק והם נעשו כמו גוף אחד, כמו נשמה אחת. בבת אחת, רבקה התעלתה גם היא לדרגה הגבוהה של יצחק. זו הייתה התחלה בזעיר אנפין של שבירת המחיצה בין העליונים לתחתונים. כאן נפרצה דלת הפלאים שתאפשר בעתיד חיבור ישיר ומידי בין הרוחניות והקדושה אל העולם בעזרת הפעולות הלכאורה-פשוטות והפיזיות של המצוות.

גם בסיפור שהתורה מספרת לנו על שליחותו של אליעזר, אנחנו מוצאים את הקשר המובהק והמיוחד למתן תורה ולמהפכה שהוא חולל. מיד לאחר שאליעזר פוגש את רבקה, מספרת התורה, הוא מעניק לה, "נָזַם זֶהָב בְּקַע מְשָׁקָלוֹ, וְשָׁנֵי צִמְדִּים עַל יָדָיָהּ עֲשָׂרָה זֶהָב מְשָׁקָלָם". וכפי שרש"י מגלה לנו, התכשיטים האלה היו סמליים מאד, ורמזו על האירוע הגדול שיבוא בעקבות השידוך: **"בקע"** - רמז לשקלי ישראל [תרומת מחצית השקל, עליה נאמר]: בקע לגולגולת. **שני צמדים** - רמז לשני לוחות מצומדות. **עשרה זהב משקלם** - רמז לעשרת הדברות שבהן".

בנוסף לזה שיצחק היה בנו של אברהם, "נימול לשמונה" וכו', ובנוסף לכל העניינים הנעלים שקיבל מאברהם -

בעת הנישואין היה יצחק לאחר הניסיון ומסירת הנפש שבעקדה, ונתעלה לדרגת "עולה תמימה", קדושה בתכלית.

ואילו רבקה הייתה "בת בתואל", "אחות לבן", ובאה מ"פדן ארם" - חוץ לארץ.

ומזה מובן ששליחותו של אליעזר להביא את רבקה ממקומה בפדן ארם לאישה עבור יצחק, עולה תמימה, הרי זו עלייה הכי גדולה.

וזהו גם נתינת הכוח לעניין היחוד והחיבור שנתחדש במתן תורה, [ש] מקורו בנישואי יצחק ורבקה.

מסתבר שהשידוך בין יצחק ורבקה לא היה רק סיפור משפחתי, אלא הכנת התשתית שאפשרה בכלל את מה שקרה מאוחר יותר במתן תורה. זוהי הפעם הראשונה בהיסטוריה שאותה דלת פלאים נפתחה, והפגישה בבת אחת בין המקום הרוחני והנשגב ביותר לבין העולם החומרי הנמוך.

כל שידוך הוא חיבור בין עולמות שונים ולפעמים אף רחוקים והפוכים. שני אנשים שונים, שצעדו במסלולי חיים שונים, החליטו שגורלם מכאן והלאה יהיה משותף. גם ברמה הרוחנית, החתונה מחברת באופן עמוק מאד בין שתי הנשמות של החתן והכלה.

אך השידוך בין יצחק ורבקה מגשר על הפערים האדירים ביותר.

יצחק אבינו היה צדיק ברמה רוחנית גבוהה ביותר, כזו שאף אדם לא הגיע אליה, אפילו לא אביו אברהם. הוא היה "עולה תמימה" - כולו היה קודש, כמו קורבן שעולה על המזבח, עד כדי כך שאסור היה לו לצאת משטח ארץ ישראל.

זה היה שילוב של שני דברים. גם תכונות מולדות ונתוני פתיחה ייחודיים: הוא היה בנו של אברהם אבינו, ואפשר לשער אילו מטענים רוחניים הוא ירש ממנו ובאיזה בית הוא התחנך. לא רק זה, יצחק היה הבן שנולד לאחר שאברהם כבר עשה את ברית המילה, והתינוק היהודי הראשון בעולם שנימול בגיל שמונה ימים. אך זו הייתה גם תוצאה של המאמצים האישיים שלו,

ה. ראה בארוכה במקומות שנשמו בהערה 46.

ו. ראה פרש"י וירא כב, כ. תולדות כה, כ.

ז. ב"ר פס"ד, ג. פרש"י תולדות כה, כו, כו, ב.

ח. תולדות כה, כ. וראה שהש"ר פ"ב, ב (א).

ט. להעיר שגם המצוה שהייתה אצל אברהם בדוגמת המצוה שלאחרי מ"ת - מצות מילה, שנשארה הקדושה גם אחרי מעשה המצוה (ראה לקו"ש ח"ה ע' 89, ושי"ג) - הרי הפעולה בגילוי (בעולם) שנעשה חפץ של מצוה הי' במעשה אליעזר (פרשתנו כד, ב) כשאמר לו אברהם שים נא ירך תחת ירכי (ראה שבעות לח, ב. פרש"י עה"פ לקו"ש חט"ז שם. ועוד), בקשר לנישואי דיצחק ורבקה.

י. ומפורש ברז"ל (תיב"ע פרשתנו כד, כב. ב"ר פ"ט, ו) דשני צמדים (שנתן אליעזר) כנגד שני לוחות, עשרה זהב משקלם כנגד עשרת הדברות. ורש"י מביאו בפירושו עה"ת (רמזו לשני לוחות... רמז לעשרת הדברות), שמה מובן שזהו פשוטו של מקרא.

סוד שלוש התפילות

כעת נוכל להבין מדוע וכיצד תפילתו של אליעזר בהחלט שייכת לסדרת התפילות המכוננות של משה ושל שלמה:

על פי זה יש לבאר מה שנבדלו שלוש תפילות אלו דווקא: תפילת שלמה בקשר לגילוי השכינה במקדש; תפילת משה בקשר למחלוקת קורח; ותפילת אליעזר בקשר לנישואי יצחק ורבקה.

וזאת כי תוכנן הוא שלושת האופנים הכלליים בגילוי אלוקות באופן של התאחדות ודבקות בשכינה שישנם בכריאה: בעולם, בבני אדם ובתורה.

החוט המקשר בין שלוש התפילות באותם מעמדים היסטוריים הוא החיבור הבלתי אפשרי בין העולם הגשמי לבין האלוקות. זאת, כאשר כל אחת עוסקת בממד יסודי אחר: החיבור במרחב הפיזי; החיבור בנפשות, בבני האדם; והחיבור בלימוד התורה ובקיום המצוות.

הבה ונבחן כל אחת מהתפילות, נתחיל מהסוף להתחלה לפי הסדר ההיסטורי, כאשר הראשונה היא תפילתו של שלמה המלך בחנוכת המקדש:

גילוי אלוקות בעולם באופן של התאחדות, הוא גילוי השכינה שהיה במקדש: גילוי אלוקות שבמקדש היה באופן שהמקום התאחד עם אלוקות, והיה נראה לעיני בשר ביטול המקום הגשמי לאלוקות שלמעלה מן המקום.

וזה היה תוכן תפילת שלמה: "בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים",

8. בשיחה עצמה (סעיף ז), הרבי מסביר את מעלת החיבור לאלוקות שעל ידי התורה על פני החיבור שבנבואה ובבית המקדש, דבר המתבטא בכך שתפילת אליעזר נענתה עוד טרם שכילה לדבר, דבר שלא היה אף בתפילתם של משה ושל שלמה.

יא. כמבואר בארוכה במ"א ח, יב ואילך, דה"ב ב קאפיטל ו – תוכן תפלתו.

יב. ראה אוה"ת ויצא קעת, א ואילך. ד"ה ר' ברכי' תרמ"ג (סה"מ תרמ"ג) ס"ב-ג. ס"ד. ד"ה פדה בשלום תר"פ (סה"מ תר"פ ע' קפד ואילך) ותרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' פב ואילך). ועוד.

יג. מלכים שם, יג. דה"י שם, ב.

יד. מלכים שם, כו. דה"י שם, יח.

טו. צע"ק דלא מצינו דמקום ארון אינו מן המדה נתחדש לאחר תפלתו דוקא.

"השמיים ושמי השמיים לא יכלכלוך, אף כי הבית הזה אשר בניתי".

ותיכף לאחר זה"ו "נענה במענה פיו": "וככלות שלמה להתפלל והאש ירדה מהשמיים [ותאכל העולה והזבחים] וכבוד השם מלא את הבית", ובזאת נפעלה השראת השכינה בגלוי בבית המקדש, ומאז ואילך נשארה השראת השכינה באופן נצחי במקום זה.

תפילתו של שלמה איננה עוד אחת מאינספור תפילות ובקשות שיהודים התפללו לפני השם. שלמה המלך פנה אל הקדוש ברוך הוא כנציג של כל עם ישראל, בזמנו ולדורות, כדי ליצור את אותו חיבור קריטי כל כך לעבודת השם ולמערכת היחסים שלנו עם הקדוש ברוך הוא. זו הייתה תפילה שעסקה בחיבור בין שמיים לארץ, בהשראת השכינה ב"בית הזה".

התגלות השכינה בבית המקדש יצרה סוג חדש של התחברות בין העליונים לתחתונים: זו הייתה נוכחות של האלוקות בתוך מרחב פיזי, בתוך מבנה מתוחם, בתוך הקירות והריהוט של בית המקדש. פתאום נוצר אותו חיבור בלתי אפשרי בין שני הממדים שאין ביניהם שום קשר, בין העולם המוגבל והנחות לבין האינסופיות האלוקית.

לכן, זו לא הייתה קדושה מופשטת וערטילאית שאי אפשר להרגיש בה. השראת השכינה בבית המקדש הייתה קדושה שנוכחת בעולם במובן הכי מוחשי, קדושה כזו שאפשר לעלות אליה לרגל ולראות בעיניים את הנוכחות האלוקית. ועד ימינו, לחוש את הקדושה דווקא באותו אזור גיאוגרפי מוגדר, באותן אבנים עם אור של אלוקות.

התפילה הבאה בתור היא זו של משה מול קורח ועדתו:

גילוי השכינה לבני אדם באופן של התאחדות הוא עניין הנבואה.

וגילוי הנבואה הוא באופן שהנביא נעשה

9. בשיחה עצמה, הרבי מעמיק את הביאור ומסביר שהשראת השכינה במקדש, וכן בחיבור שבין עליונים ותחתונים בתפילת משה ואליעזר – יצור חיבור של התאחדות בין האלוקות לבין העולם. הביטוי לכך בבית המקדש הוא זה ש'מקום הארון אינו מן המידה', כלומר, שהמקום הפיזי עצמו עבר ייחוד והתאחדות עם האינסופיות האלוקית, עד שהוא עצמו הפך למקום שאינו תופס מקום.

ובמובן הכי מעשי ויומיומי, שתקף אפילו בזמנים ובתקופות שבהן איננו יכולים לראות בעינינו את גילוי השכינה והנבואה: בעשיית המצוות, בהן אנו מקדשים את עצמנו, את סביבתנו ואת החפצים הגשמיים עצמם.

כיהודים עובדי השם, איננו מסתפקים בקיום 'יבש' של חוקי התורה. כל אחד מאיתנו בוודאי רוצה גם להרגיש את הקרבה להשם, לחוש ממש בחושים את היופי והיוקר של כל מצווה, להרגיש את מתיקות הדבקות בתפילה, להתענג בלימוד כל שורה ומילה בתורה ובכלל לחיות חיים רוחניים מלאים יותר.

אבל מה לעשות, לא כל הימים מוארים כאלה. בימים אפורים יותר אנו מתמלאים קנאה באנשים שכן מצליחים לנהל חיים כאלו, שהעולם הזה ותאוותיו פחות נוגעים בהם. הלוואי עלינו.

אבל זו לא תוכנית עבודה. כל אחד מאיתנו מבין שכדי לגשר על פער כל כך גדול בין בורא לנברא דרושה עבודה רבה ויגיעה עצומה. הקדוש ברוך הוא שם אותנו כאן בעולם נחות ומגושם, כשאנחנו מוכרחים להיטמע ולהתערות בו כדי להתקיים ולשגשג בזמן שהפיתויים והיצרים חוגגים סביבנו, כך שמאד קשה לייצר חיים רוחניים משמעותיים שיהיה בהם קשר אמיתי בין האלוקות ובין חיי היום יום שלנו.

השיחה שלמדנו מגלה לנו כיצד אנו כן יכולים לפגוש את השם גם במהלך הדרך הארוכה, הקשה והשגרתית. ובעצם, אין דבר כזה בכלל יום אפור וחשוך. אם רק נתנו מטבע לצדקה, קראנו פרק תהלים או בירכנו ברכת המזון - זהו יום מואר שבו העמקנו את הקשר אל האלוקות והבאנו אותה אלינו.

בכל זמן ובכל מצב יש לנו את 'דלת הפלאים', שאותה אנו יכולים לפתוח במעשה פשוט של מצווה, בלי קשר למצב הרוחני הפנימי שלנו, למעמדנו מול היצר הרע או לרמת הדבקות שלנו בהשם. יש לנו גישה ישירה וחיבור ישיר, שנראה בלתי אפשרי בכלל, אל הקדוש ברוך הוא.

דבוק ומאוחד עם דבר השם^{טז}, עד שדבר השם "מתלבש" בשכלם והשגתם במראה הנבואה וגם במחשבתם ודיבורם^{טז}.

וזה היה תוכן תפילת משה רבינו, אשר מפני זה נענה מיד - "בזאת תדעון כי השם שלחני לעשות את כל המעשים האלה [כי לא מליכי]", [ש]זהו אות ומופת לכך שמשם הוא שלוחו לגבי "כל המעשים האלה", וזו גם שליחותו ונבואתו של משה^{טז}.

משה מדבר על אותו דבר שעליו התפלל שלמה המלך, רק שהוא לא עוסק במרחב הפיזי אלא בהתחברות של בני האדם עם הקדוש ברוך הוא, עד כדי אפשרות של התאחדות והתעצמות של האדם עם הקדושה - והביטוי העליון לזה הוא הנבואה.

משה רבינו לא מבקש לעמוד על כבודו ועל סמכותו. הוא רוצה שכולם יידעו ויראו שיש נבואה בעולם, שיש דבר כזה אדם בשר ודם שמקבל ומעביר מסרים ישירות מאת השם.

זהו היבט אחר של אותו גשר בין מעלה ומטה: אנחנו מדברים על בנאדם שחי ומתהלך בינינו, שאוכל וישן וגם לו יש צרכים גופניים, ובכל זאת הוא מתקדש בדעתו ובגופו, ומסוגל להתחבר ולראות חזיונות אלווקיים ולדבר את דבר השם אל הציבור הרחב.

והתפילה השלישית, ובעצם: הראשונה - זו תפילתו של אליעזר. עליה כבר הסברנו בהרחבה, שהיא זו שהכינה את התשתית לחיבור בין הגשמיות לאלוקות באמצעות התורה והמצוות:

והאופן הכללי השלישי של גילוי השכינה, גילוי אלוקות בתורה - קשור לתפילה אליעזר.

כל שלושת האירועים עוסקים בממדים משלימים, שביחד יוצרים את אותו גשר בין האלוקות לבינינו שחיים כאן בעולם.

אנחנו כל כך קטנים ורחוקים מהקדוש ברוך הוא, ויש בינינו תהום בלתי עבירה. כדי ליצור את אותו חיבור אמיתי, אנחנו זקוקים לפלא: לנוכחות של הקדוש ברוך הוא במקום ובמרחב הפיזי (בית המקדש), לאנשים צדיקים ומרוממים שיכולים להעביר לנו את דבר השם ורצונו (הנבואה),

טז. ראה רמב"ם הל' יסודי התורה פרק ז' סה"א ו"הפך לאיש אחר... כמש"נ בשאול (ש"א י, ו)... ונהפכת לאיש אחר".

יז. שער היחוד והאמונה ספ"ב בשם האריז"ל. וראה במקומות שבהערה יב. יח. אף שעיקר ענין זה הוא במשה (שמדריגת נבואתו היא למעלה מכל הנביאים) כבר מב"ם שם ה"ו (ובפיה"מ פ' חלק היסוד הו' ובמור"נ ח"ב פל"ה). יט. ידועה השקו"ט שהשומע דברי משה ה"ז בכל החומר דשומע דברי נביא (ראה צפע"ג מהד"ת כג, ד ואילך. עט, רע"א. צפע"ג עה"ת שופטים יח, יח. וש"נ. לקו"ש ח"ט ע' 177 ואילך).

חבל על הזמן

נקודה החוזרת ונשנית בהוראותיו ומסריו של הרבי לחיי דורנו היא נושא "בירור הזמן". זהו הנושא המרכזי של המאמר "ואברהם זקן" משנת תשל"ח.

א. לא יניח שום יום

התורה מעידה על אברהם שהיה "זקן, בא בימים".

בזוהר הקדוש נאמר על כך שהמצוות הם ה'לבושים' שאיתן עולה הנשמה למעלה, וכל יום שנעשתה בו מצווה נחשב ל'לבוש' שבלעדיו חסר משהו לנשמה. וכך הורה הבעל שם טוב, שיהודי צריך למלא כל יום ביומו בקיום מצווה.

וזו המשמעות של התואר "בא בימים": כל ימיו של אברהם באו איתו, זאת אומרת שימיו היו שלמים ומלאים בעבודת השם כי בכל אחד מהם הוא עשה את עבודתו הרוחנית בשלמות.

ואת זאת צריך להבין: מה שחשוב הוא לקיים את המצוות. אך איזו חשיבות יש לקיום מצווה מדי יום?

"בא בימים" – ימים מלאים בתורה ומצוות

ואברהם זקן בא בימים¹.

ומביא רבנו הזקן² מאמר הזהר³ על הפסוק: "בְּאֵינֹן יוֹמִין עֲלָאִין [– בְּאֵלֹ הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים]"

1. חיי שרה כד, א.

2. "בת"א בפרשתנו ד"ה להבין ענין מה שאמרו רז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי עולם הבא (ולפני הדרוש – שהוא "שייך לפסוק ואברהם זקן בא בימים")".

3. ראה זח"א רכד, א (כאן בתרגום חופשי): רבי יהודה פתח ואמר "החרשים שמעו, והעורים הביטו לראות". "החרשים שמעו" – אלו בני אדם שלא מקשיבים לדברי התורה, ולא פוקחים אוניהם לשמוע מצות אדונם. "והעורים" שלא מסתכלים לדעת על מה הקיום שלהם, שהרי בכל יום כרוז יוצא וקורא, ואין מי שמשגיח [בו].

שלמדנו: באותם הימים שכן האדם נברא, ביום ההוא ש[נולד ו] יוצא לעולם, כולם עומדים בקיומם, והולכים וטסים בעולם, יורדים ומהירים לבני האדם, כל יום ויום בנפרד.

וכאשר אותו היום בא, ומהירים אותו, ובן האדם עושה באותו היום חטא כלפי אדונו, אותו יום עולה בבושה, ומעיד עדות ועומד לבדו בחוץ.

ושינוי, שאחרי שעומד לבדו, יושב, עד שכן האדם עושה ממנו תשובה, זכה – שב אותו היום למקומו; לא זכה – אותו היום, יורד ומשתתף עם אותה רוח שבחוץ, ושב לביתו, ונתקן בדמות אותו אדם ממש, כדי להרע לו, ודר עמו בבית. ויש שדירורו לטוב – אם הוא זוכה, ואם לאו – דירתו עמו לרע.

בין כך ובין כך נפקדים אותם ימים וחסרים, ולא נכנסים בחשבון של אותם שנשארו. או לאותו האדם שגורע ימיו לפני המלך הקדוש, ולא השאיר למעלה ימים להתעטר בהם באותו העולם ולהתקרב עמם לפני המלך הקדוש.

בוא וראה: כשקורים אותם ימים לפני המלך הקדוש, אם הוא צדיק, זה האדם שיצא מן העולם ונכנס באותם ימים, והם לבושי כבוד שנשמטו מתלבושת בהם, והם אותם ימים שצדיק היה בהם ולא הרשיע בהם.

אוי לאותו שגורע ימיו למעלה, שכאשר רוצים להלביש אותו בימיו, אותם ימים שפגם בחטאיו חסרים מאותו לבוש, ומתלבש בבגד חסר. כל שכן אם הם רבים, ואין לאדם במה להתלבש באותו העולם, אזי אוי לו ואוי לנפשו, שדנים אותו בגיהנם על אותם ימים, ימים על ימים, ימים על כל אחד שניים. שכאשר יוצא מן העולם הזה, אינו מוצא ימים להתלבש בהם, ולא יהיה לו לבוש במה להתכסות. אשרי הצדיקים שכל ימיהם שמורים הם אצל המלך הקדוש, ונעשים מהם לבושי כבוד להתלבש בהם בעולם הבא...

שֶׁהֵם הַלְבוּשִׁים דְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁעַל יָדָם תּוּכַל הַנְּשָׂמָה לְהַנּוֹת מִזִּי הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם הַבָּא. וְעַנֵּן זֶה שֶׁיֵּדָּה גַם לְיָמִים כְּפִשׁוּטִים, שֶׁצָּרִיכִים לְהִיּוֹת כָּל הַיָּמִים שְׁלָמִים. הֵינּוּ שְׂכָל יוֹם יְהִי מְלֵא בְּעִשְׂתִּי מִצְוָה.

וְדוּעַ מֵאֲמַר הַבַּעַל שֶׁם טוֹב: "לֹא יָנִיחַ שׁוֹם יוֹם מְעִשֵׂת מִצְוָה". וְזֶהוּ "בָּא בְּיָמִים": שֶׁאֲבָרְהֶם אֲבִינוּ עֲבָד אֶת עֲבוֹדָתוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, שְׂכָל יָמָיו הֵיוּ יוֹמִין שְׁלָמִין וְלֹא חֲסָרִין, חֵס וְשָׁלוֹם, וְעַל יְדֵי זֶה "בָּא בְּיָמִים" - בְּאִינוֹן יוֹמִין עֲלָאִין.

למה חשוב לקיים מצווה בכל יום?

וְדוּעַ הַדִּיק בָּזֶה:

הָרִי הַעֲקָר הוּא לְבָשִׁי הַמִּצְוֹת. וְמָה נּוֹגַע בָּזֶה עַנֵּן הַיָּמִים (כְּפִשׁוּטִים) שֶׁ"לֹא יָנִיחַ שׁוֹם יוֹם מְעִשֵׂת מִצְוָה"? הֵלֵא יוּכַל לַעֲשׂוֹת לְמַחֵר שְׁתֵּי מִצְוֹת!

דְּלִכְאוּרָה, גַּם כְּשֶׁעוֹשֶׂה כְּמָה מִצְוֹת בְּמִשְׁךְ יוֹם אֶחָד, יֵשׁ לוֹ אוֹתוֹ מִסְפֵּר הַמִּצְוֹת כְּמוֹ כְּשֶׁהִיא מְקַיֶּמֶת בְּמִשְׁךְ כְּמָה יָמִים. וְאֵם כֵּן, מָה נּוֹגַע שֶׁיִּקְיָם מִצְוָה בְּכָל יוֹם דְּוָקָא, וְעַד שֶׁכֶּאֱשֶׁר חֲסָר לוֹ יוֹם אֶחָד - חֲסָר לוֹ לְבוּשׁ?

ב. לבוש וממוצע

הַנִּשְׁמָה לַכְּשָׁעֲמָה אֵינָה יְכוּלָה לְהִתְחַבֵּר לְאוֹר הָאֱלוּקִי וְלִיהֲנוֹת מִזִּי הַשְּׂכִינָה, מִפְּנֵי שֶׁהָאוֹר הָאֱלוּקִי הוּא בְּלִתִּי מוֹגֵבֵל וְאִינְסוֹפִי וְאִילוֹ הַנִּשְׁמָה מַעֲצָם הִיּוֹתָה נְבִרָתָה הִיא מוֹגֵבֵלָת.

לִשֵּׁם כֵּךְ זְקוּקָה הַנִּשְׁמָה לְתִיוּךְ שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת – שֶׁמְכִילוֹת אֶת שְׁנֵי הַצַּדִּים: מִצַּד אֶחָד, בְּמַהוּתָהּ הֵן רָצוֹנוֹ וְחוֹכְמַתָּהּ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֶךְ מִצַּד שֵׁנִי, הֵן יִרְדּוּ לְעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי וְהַמּוֹגֵבֵל.

הַנִּשְׁמָה מוֹגֵבֵלָת וּלְכָן זְקוּקָה לְ"לְבוּשׁ" כְּדֵי לְהַשִּׁיג הָאֶרֶץ אֱלוּקִית

וְיִוָּבֵן זֶה בְּהַקְדָּם בְּאוֹר הַדִּוּעַ בָּזֶה שֶׁהַנְּשָׂמָה צָרִיכָה לְהַלְבוּשִׁים דְּתוֹרָה וּמִצְוֹת בְּכָדִי שֶׁתּוּכַל לְהַנּוֹת מִזִּי הַשְּׂכִינָה.

כִּי לְהִיּוֹת שֶׁהַנְּשָׂמָה הִיא נְבָרָא... וְאִי אֶפְשָׁר לְנַבְרָא לְהַשִּׁיג שׁוֹם הַשְּׂנֵה בְּאוֹר אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא. לְכֵן, בְּכָדִי שֶׁתּוּכַל הַנְּשָׂמָה לְהַנּוֹת מִזִּי הַשְּׂכִינָה, שֶׁהוּא הָאֶרֶץ מְאֹר אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, צָרִיכָה הִיא לְלְבוּשִׁים. וְכִמְשָׁל אוֹר גָּדוֹל [בְּיוֹתֵר, וְכִמּוֹ אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ] שֶׁאֵין יְכוּלִים לְהַבִּיט בּוֹ. וְעַל יְדֵי הַמִּסָּךְ (שֶׁהוּא כְּמוֹ לְבוּשׁ) כּוֹלִים לְקַבֵּל [וְלִקְלֹט] אֶת הָאוֹר.

הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת הֵן ה'ממוצע' שֶׁמְחַבֵּר אֶת הַנִּשְׁמָה וְהָאֱלוּקוֹת

וְהִנֵּה יְדוּעַ שְׂכָל מְמַצֵּעַ הַמְּחַבֵּר שְׁנֵי דְבָרִים, צָרִיךְ לְהִיּוֹת כָּלוּל מִשְׁנֵיהֶם.

וּמִמָּה מוֹבֵן גַּם בְּעֵנֵין הַלְבוּשִׁים דְּתוֹרָה וּמִצְוֹת [שֶׁהֵם כְּמוֹ מְמַצֵּעַ הַמְּחַבֵּר בְּהִינַת זִי הַשְּׂכִינָה (שֶׁהוּא הָאֶרֶץ מְאֹר אֵין סוֹף הַבְּלִי גְבוּל) עִם הַנְּשָׂמָה (שֶׁהִיא נְבָרָא וּבִעֲלֵת גְבוּל)], שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם מִשְׁנֵי הָעֲנִינִים:

בוא ראה: באברהם שזכה מה כתוב? "בא בימים", משום שזכה, כאשר הסתלק מן העולם הזה, ממש באותם ימים שלו, נכנס והתלבש בהם, ולא נגרע מאותו לבוש כבוד כלום, שכתוב בא בימים...

שנינו, אשריהם הצדיקים, שימיהם צדיקים, ונשאר לעולם הבא [צדיקים], וכאשר יוצאים, כולם מתחברים ונעשים לבושי כבוד להתלבש בו, ובאותו לבוש זוכים להתענג מעונג העולם הבא, ובאותו לבוש עתידים לקום לתחייה, וכל אותם שיש להם לבוש יקומו... אוי לאותם רשעים של העולם שימיהם בחטאיהם [עולמות] חסרים, ולא נשאר מהם במה שיתכסו כשיצאו מן העולם.

4. צוואת הריב"ש בתחילתה: "צוואת הריב"ש עליו השלום: להיות תמים בעבודתו יתברך עבודה תמה ועיקר שלא לשכוח הדברים. ועיקר ללמוד בכל יום שיעור מוסר הן רב הן מעט. ולראות את עצמו תמיד להדבק את עצמו במדות טובות והנהגות ישרות ושלא יניח שום יום מעשיית מצוה הן קלה הן חמורה. וסימנך היו זהיר במצוה קלה כבחמורה פירש זהיר מלשון (דניאל יב, ג): "והמשכילים יזהירו". רוצה לומר: הנשמה תזהיר ותאיר ממצוה קלה כבחמורה כי רחמנא ליבא בעי".

דְּשָׁרָשָׁם של התורה ומצות הוא מִרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן וְחֻכְמָתוֹ יִתְבָּרָה, שֶׁהֵם מִיְחָדִים בּוֹ יִתְבָּרָה (שהוא וְחֻכְמָתוֹ וּרְצוֹנוֹ אֶחָד⁵) - עֲנִין הַבְּלִי גָבוֹל⁶.

וְעַל יְדֵי שִׁירְדוֹ לְמִטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי, צִיצִית בְּצִמְרָה גִּשְׁמִי וּתְפִלִּין בְּקֶלֶף גִּשְׁמִי, וְכֵן בְּכָל הַמִּצְוֹת; וְעַל דֶּרֶךְ זֶה הוּא גַם בְּתוֹרָה שְׁנֵת לְבָשָׁה בְּשָׂכָל אָנוּשִׁי, וְעַד בְּטַעֲנוֹת שֶׁל שֶׁקֶר, וְנִתְלַבְּשָׁה בְּדִיּוֹ עַל הַסֶּפֶר - הֵם בְּבִחִינַת מִדְיָה וְהִגְבָּלָה, וְעַד לְהַמְדִּיָּה וְהִגְבָּלָה דְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי שֶׁאֵין תַּחֲתוֹן לְמִטָּה מִמֶּנּוּ.

הִנֵּה עַל יְדֵי שְׁנֵי עֲנִינִים אֵלוֹ שְׁבִתוֹרָה וּמִצְוֹת [עֲנִין הַבְּלִי גָבוֹל שֶׁבָּהֶם מִצַּד שֶׁרֶשֶׁם, וְעֲנִין הַגָּבוֹל שֶׁבָּהֶם מִצַּד יְרִידָתוֹ לְמִטָּה] הֵם נַעֲשִׂים **לְבוּשׁ וּמִצְוֶה** הַמַּחְבֵּר אֶת הַנִּשְׁמָה, שֶׁהִיא נִבְרָא וּבִעֲלַת גָּבוֹל (וְכִמוֹ שֶׁהִיא מְלַבֶּשֶׁת בְּגוּף גִּשְׁמִי), עִם בְּחִינַת "זִיו הַשְׂכִּינָה", וְעַד עִם בְּחִינַת "נֶעֱם הַיּוֹי" שֶׁלְמַעֲלָה מִכָּל מִדְיָה וְהִגְבָּלָה.

ג. לַרְחוּץ וּלְכַבֵּס

אֵלָּא שֶׁבַעֲקֻבוֹת הִירִידָה וְהַתְּלַבְּשׁוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת בְּתוֹךְ עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי הַנְּחוּתִים, מִתְעַרְבִים בֵּהֶן דְּבָרִים לֹא נְקִיִּים כִּמוֹ לִימוּד תּוֹרָה וְקִיּוּם מִצְוֹת בִּשְׁבִיל אִינְטֵרֶסִים וְתוֹעֵלַת אִשִּׁית.

לִכֵּן, צָרִיךְ 'לְנֻקוֹת' וּלְזַכֵּר אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת כְּדֵי שִׁיּוּכְלוּ לַעֲלוֹת לַמַּעֲלָה, כְּדֵי שֶׁנִּשְׁכַּח דֶּרֶךְ הַתַּחֲבָר אֶל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה, שֶׁבָּהּ הָאָדָם מִתְעַלֶּה אֶל הָאֱלֹהִים וְשֶׁמַּעַל הָעוֹלָם וְאִתּוֹ אֶת כָּל מַעֲשָׂיו, תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו.

הַתְּלַבְּשׁוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת בְּעוֹלָם דּוֹרֶשֶׁת נִקְיּוֹ וְזִיכּוּךְ שִׁלְחָן

וְהִנֵּה מִצַּד הַתְּלַבְּשׁוֹת דְּתוֹרָה וּמִצְוֹת בְּעֲנִינֵי עוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי, שֶׁהוּא רַבּוֹ כְּכֹל רַע, צָרִיךְ לְנֻקוֹת מִכָּל פְּסָלֹת הַנּוֹפֵל בֵּהֶן.

וְכִמוֹ בְּלִימּוֹד הַתּוֹרָה. שֶׁמִּצַּד זֶה שֶׁהַתּוֹרָה נִתְלַבְּשָׁה בְּשָׂכָל אָנוּשִׁי וּבְעֲנִינֵים גִּשְׁמִיִּים, הָרִי אֶפְשָׁר שֶׁהַלְמוּד שֶׁלּוֹ יִהְיֶה שְׁלֵא לְשִׁמָּה, וְעַד לְדִרְגָּה הַכִּי תַּחֲתוֹנָה בְּשִׁלָּא לְשִׁמָּה.

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה בְּמִצְוֹת.

וְהוּא מָה שֶׁהַלְבוּשִׁים דְּתוֹרָה וּמִצְוֹת צָרִיכִים לְרַחֲצָה וְכַבֵּס, שֶׁיִּהְיוּ לְבוּשִׁים נְקִיִּים... בְּדִגְמַת לְבוּשׁ הַגִּשְׁמִי, שֶׁבְּכִדִּי שִׁיְהִיָּה זֶה וְנִקִּי צָרִיךְ לְרַחֵץ וּלְכַבֵּס אוֹתוֹ...

עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה מְזַכֶּכֶת אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת וּמַעֲלָה אוֹתָן

שֶׁכַּבֵּס וְזוֹכֵר הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת הוּא עַל יְדֵי עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה.

שֶׁהַכְּנָה בָּזָה הִיא לֹא רַק שֶׁעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה הוּא מְנַקֶּה אֶת הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת מִכָּל פְּסָלֹת, שְׁלֵא יִהְיוּ בְּאֶפֶן דְּ"שִׁלָּא לְשִׁמָּה" וְכִיּוּצָא בָּזָה, כִּי אִם שֶׁעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה נַעֲשֶׂה גַם הַתְּחִלַת הַזְכוּן שֶׁלָּהֶם, מָה שֶׁמְזַדְּכָוִת מִגִּשְׁמִיּוֹת וְעֲלוֹת לְמַעֲלָה.

דְּהִנֵּה תְּפִלָּה הִיא "סֵלָם מְצַב אֶרְצָה וְרֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה"⁷. הִנֵּנוּ שֶׁהַתְּפִלָּה הִיא מְקַשֶּׁרֶת אֶת שְׁנֵי הַקְּצוֹת דְּאֶרֶץ וְשָׁמַיִם⁸...

שֶׁעַל יְדֵי הַתְּפִלָּה "יּוֹכֵל" לִהְיוֹת עֲלִיָּית גַּם (הָאָדָם) הַנִּמְצָא אֶרְצָה - בְּמִדְרָגוֹת הַיּוֹתֵר תַּחֲתוֹנוֹת שֶׁבְּאֶרֶץ הַלָּזוֹ הַגִּשְׁמִיּוֹת, לְהַשְׁמִיָּה - לְהַמְדִּיָּה הַיּוֹתֵר נְעֻלּוֹת וְנִפְלְאוֹת⁹.

הִנֵּה, כִּמוֹ שֶׁהַתְּפִלָּה פּוֹעֵלֶת בְּהָאָדָם, שֶׁגַם כִּשֶׁהוּא נִמְצָא אֶרְצָה יָכוֹל הוּא לְהַתְּעַלּוֹת לְהַשְׁמִיָּה - עַל דֶּרֶךְ

5. שַׁעַר הַיְחִיד וְהָאֻמוּנָה פֶּרֶק ח.

6. וְעַד שֶׁרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן וְחֻכְמָתוֹ יִתְבָּרָה (שֶׁרֶשׁ הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת) הֵם לְמַעֲלָה גַם מִבְּחִינַת זִיו הַשְׂכִּינָה.

7. וְיֹצֵא כו', יב.

8. "וּבִפְרֹט ע"פ הַיְדוּעַ שֶׁאֶרְצָה" (בַּתּוֹס' ה') הוּא מִדְרָגָה הַיּוֹתֵר תַּחֲתוֹנָה שֶׁבְּאֶרֶץ הַלָּזוֹ הַגִּשְׁמִיּוֹת גּוֹפָא, "וְשִׁמָּה" (בַּתּוֹסֶפֶת ה') הוּא מִדְרָגָה הַיּוֹתֵר נְעֻלָּית שֶׁבְּשָׁמַיִם (שְׁמִי הַשְּׁמַיִם), "וְשִׁמָּה" (בַּתּוֹסֶפֶת ה') גַּם בַּתְּחִלָּה הוּא לְמַעֲלָה גַם מִשְׁמִימָה⁹.

9. לְשׁוֹן כ"ק מו"ח אֲדַמּוּר ב"ד ה' זֶה הַיּוֹם תִּרְצ"ד רפ"ב.

זה פועלת היא גם בכל ענייני האדם, ובפרט בהתורה ומצוות שלו, שעל ידי ארבע השליבות דתפלה עולות הן מעולם לעולם, ועד שהן עולות בבחינת השמימה שלמעלה מהעולמות, ועד שהן עולות למהותו ועצמותו יתברך ממש.

ד. עביד עבדיתה

זה מסביר את הקשר בין התורה והמצוות לזמן, משום שהתפילה בכל יום מעלה את המצוות שנעשות באותו יום.

אך מעבר לכך, כפי שאמרנו – למצוות צריך להיות קשר לכל יום ויום. וזאת משום שתכלית המצוות היא לתקן לא רק את העולם והאדם אלא גם את ממד הזמן.

התפילה מעלה את המצוות היומיות

וזהו אחד הבאורים בהשיכות דלבושי המצוות לענין הימים כפשוטם: כי עלית המצוות הוא על ידי התפלה, והתפלה הרי היא "ענין עבודת היום"¹⁰, שהתפלה בכל יום מבררת ומעלה את הניצוצות שנתחדשו ביום זה. לכן המצוות [שעליהן הוא על ידי התפלה] זקוקים ל"עבודת היום".

אמנם באור זה מבאר רק השיכות דמצוות לימים. אבל עדין אינו מובן ההכרח לעשות המצוות בכל יום דוקא. דלכאורה, גם כשיחסיר יום אחד ולמחר עשה שתי מצוות, יזדככו המצוות על ידי התפלה דיום המחרת. ואין לומר שהתפלה יכולה לזכך ולהעלות רק המצוות השיכות ליום זה, דאין כל טעם לחלוק זה¹¹.

התורה והמצוות מתקנות גם את הזמן

אך הענין הוא: דהנה ידוע שהתכלית דתורה ומצוות הוא לפעל ברור וזכוך בעולם הזה הגשמי. דזהו מה ש"תורה לא בשמים היא"¹², ו"כל התורה נתנה לעשות שלום בעולם"¹³. ועל אחת כמה וכמות, שלא נתנו אלא לצרף בהן את הבריות¹⁴. וזהו שצריך להיות יומין שלמין דוקא, שבכל יום יום צריך להיות קיום מצוה. כי מפיון שגדר העולם הוא מקום וזמן, הרי מובן שהתורה ומצוות (שתכליתם הוא לתקן את העולם) צריכים לתקן גם את הזמן.

ולכן מרח שבכל יום תהיה עשיית מצוה, הגם שגם כשחסר לו יומא חדא [- יום אחד], יכול הוא לעשות את הלבוש על ידי שיקים מחר שתי מצוות. כי בכדי לתקן את הימים (הזמן) גופא, צריך להיות "כל יומא יומא עביד עבדתיה"¹⁵ [- כל יום יום עושה את עבודתו].

10. "כמוכן גם מאמר רבוננו זכרונם לברכה "תפלות כנגד תמידין תקנום", "עלת תמיד העשיה" בכל יום, "שנים ליום".
11. "ועוד דמכין דיש ענין התשלומין (ביום שלאחר זה, בתפלה הסמוכה לה) "ואין אומרים כיון שעבר יומו בטל קרבנו", ועד ש(בנוגע לכונת התפלה) תפלה אחת מלקטת מתפלות כל השנה מעלית את התפלות דכל השנה, משמע מזה גם בנוגע לעלית המצוות שעל ידי התפלה, שהתפלה מעלית גם המצוות דיום הסמוך וכו'. וסמוכין לדבר – התפלות דשבת שהן מעלות התפלות של כל ימי החול עם כל התורה ומעשים טובים שנקללו בהן".
12. בבא מציעא נט, ב.
13. רמב"ם סוף הלכות חנוכה.
14. "ועד שמצוות צדקה היא שקולה כנגד כל המצוות (ונקראת בשם מצוה סתם), כי התכלית דמצוות [וכן התכלית דירידת הנשמה למטה] שהוא [לא בשביל הנשמה כי אם] בכדי לתקן את הגוף ונפשו בההמית וחלקו בעולם, נשלם על ידי מצות הצדקה (יותר מאשר על ידי שאר כל המצוות), כמבאר בתנאי".
15. ע"פ לשון הזהר – ח"ג צד, ב.

מדוע "בא בימים" נחשבת למעלה הגדולה ביותר של אברהם אבינו?

והנה מזה שמעלה זו דאברהם ("בא בימים") בא בקרא לאחרי כמה וכמה מעלות שלו שבפסוקים שלפני זה, ועד שבכתוב זה גופא בתחלה הוא אומר "ואברהם זקן" ואחר כך מוסיף "בא בימים" - מוכן שענין "בא בימים" הוא מעלה גדולה יותר גם מהמעלה ד"זקן".

דהגם ש"ואברהם זקן" פרוש שהיה בעלוי נפלא ביותר, וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה¹⁶, שאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם: "בא לבוש לבושי"... הינו ש"ואברהם זקן" היא מעלת אברהם מה שלובש לבוש הקדוש ברוך הוא, הנה "בא בימים" נעלה עוד יותר!

וצריך להבין:

מהו גדל העלוי ד"בא בימים", לבושי המצות [ובפרט בהענין דעשיית מצוה בכל יום דוקא, הגם שאינו מתוסף על ידי זה במספר המצות], ועד שזה נעלה יותר מענין "ואברהם זקן"?

התורה והמצוות מתקנות גם את הזמן

עיקר תכלית בריאת העולם ועבודתו של האדם בעולם היא לעשות לקדוש ברוך הוא "דירה בתחתונים" - לקדש את העולם הגשמי ולעשות אותו מרחב שבו שוכנת האלוקות.

לכן, המעלה הגדולה ביותר של אברהם אבינו היא היותו "בא בימים" - כי בכך הוא האיר ותיקן לא רק את המרחב והמקום אלא גם את ממד הזמן, וזו השלמה של תכלית בריאת העולם.

דהנה הפונה האמתית בהתהוות העולמות היא מה שנתאנה הקדוש ברוך הוא להיות לו יתברך דירה בתחתונים דוקא. וכונה זו נשלמת על ידי עבודת האדם, שהאדם דוקא יכול להשלים פונה זו¹⁷.

ומעלה זו שבו, באה בפעל על ידי העבודה ד"בא בימים" דוקא.

שעל ידי העבודה ד"זקן" (עצמה), אף שגם על ידי זה ביר ותקן את חלקו בעולם (מקום), מכל מקום, מכיון שלא תקן עדין את הזמן, הרי לא השלים עדין הפונה דדירה בתחתונים. ולכן... אין זה תכלית השלמות.

מה שאין פן על ידי העבודה ד"בא בימים", כשעובד לתקן את הימים, ועד ד"את מספר ימיו אמלא"¹⁸ - מספר מלשון "אכן ספיר"¹⁹, הינו שהאדם מאיר את הימים (הזמן) באור התורה והמצוות²⁰,

על ידי זה הוא משלים הפונה דדירה בתחתונים (בהתחלתן שבפעולם הזה גופא), שזה (השלמת פונה זו) הוא תכלית שלמות מעלת האדם, פנזכר לעיל.

16. בראשית רבה סוף פרשה נח: "אמר רבי שמואל בר יצחק: אמר לו הקדוש ברוך הוא אני אומנותי וגומל חסדים, תפסת אומנותי, בא לבוש לבושי, ואברהם זקן בא בימים".

17. וזהו שנקרא בשם אדם, על שם ב' הקצוות:

שהוא "אדמה לעליון"

ושהוא נוצר מן האדמה: שגופו נעשה מהאדמה עצמה ובאפו שהיה תחלה דומם בפני עצמו (כלי שום נפש חיינית בתוכו) וכמו שכתוב "גלמי ראו עיניך" (ולא כגוף הצומח והיה).

כי גם ענין זה שבתארא אדם (על שם האדמה) מורה על מעלתו, שהוא מברר מתקן ומעלה גם את הדומם שהוא תחתון ביותר שאין תחתון למטה ממנו.

18. משפטים כג, כו.

19. וכמ"ש בת"א שמספר ימיו הוא כמו השמים מספרים שפירש בזהר מנהיג ומנצחין וספירין.

20. זאת אומרת "ואברהם זקן" ענינו: עתיק ונעתיק מיומיון עילאין. ואילו "בא בימים" משמעו בדיוק להיפך: בא בתוך ובמשמעות של הימים עצמם.

ומעלה זו השניה עולה על הראשונה - שכן זו תכלית הכוונה האלוקית.

"האם גם היא כאן?"

תאריך: י' שבט תשל"ה

אמרו שלא אוכל ללדת עוד.

"בבוקר ה'הושענא רבה', הרבי היה מחלק פרוסות עוגת דבש, בתוספת ברכה לשנה טובה ומתוקה. אנשים רבים המתינו בתור הארוך, שבקצו זכו למפגש קצרצר של מספר שניות עם הרבי. להושיט יד, לקבל מהרבי את העוגה והברכה, ולפנות את הדרך לבאים בתור.

"גם בוב (רוברט) ואני התייצבנו והמתנו לתורנו, וכמו כולם מיהרנו להמשיך הלאה. אבל אז הרבי עצר, הסב ראשו אל מעבר לכתפו, ובסימון יד קל זימן אותנו לשוב ולהתקרב אליו. הרבי החזיק פרוסת עוגה נוספת, הושיט לי אותה ואמר בחיוך גדול: "זה עבור תוספת חדשה למשפחה".

"חזרנו הביתה בשתיקה נפעמת. מאיפה הרבי ידע בכלל על התשוקה שלנו לעוד ילדים? והאם זה בכלל אפשרי? - אך הלא יאומן קרה. בחלוף כעשרה חודשים ילדתי את בִּקִּי, שקראנו לה בחיבה "התינוקת של הרבי".

"בהושענא רבה של השנה הבאה, התייצבנו שוב, והפעם הבאנו איתנו גם את התינוקת החדשה. הרבי הביט בה, חיך את חיוכו המאיר ואמר: "אני רואה שהבאתם את התוספת החדשה למשפחה..."

"רצינו לומר לרבי תודה, אבל הוא רק הניף את אצבעו כלפי מעלה ואמר: 'זה לא אני...'".

בשנת תשל"ג, נכנס ליחידות אצל הרבי רוברט אברהמס, שכיהן אז כנשיא רובע ברונקס בניו יורק ובהמשך כתובע הכללי של מדינת ניו יורק, יחד עם אשתו דיאנה שהייתה גם היא משפטנית ומרצה למשפטים. מהפגישת הזו נוצר קשר ארוך שנים של בני הזוג עם הרבי. השניים התייעצו עם הרבי בתחומים רבים וראו בו מדריך לחיים.

בין השיחות בהתוועדות י' שבט תשל"ה, ניגש אברהמס אל הרבי והגיש לו תעודת הוקרה, ואמר: "לעונג לי להגיש לך אות צנוע זה של הערכה, שאני בטוח שהכול שותפים לה, עבור כל הדברים הנפלאים שאתה עושה".

"זה לא עבורי, זה עבור התנועה", משיב הרבי בחיוך, ומיד שואל: "האם גם גברת אברהמס פה?". אברהמס משיב בחיוב, ומצביע לכיוון עזרת הנשים שממול - כפי שנראה בתמונה. "אני מאד שמח", מגיב הרבי, ומברך את אברהמס במילים חמות.

גברת אברהמס עצמה סיפרה בראיון על ברכה של הרבי ששינתה את חייהם:

"נישאנו בגיל מבוגר. רייצ'ל, בתנו הבכורה, נולדה כשהייתי בת שלוש וחמש. היא מילאה את עולמנו באושר, אבל שאפנו מאד להרחיב עוד את המשפחה. זה היה מרוץ נגד הזמן, ונראה היה שהפסדנו בו. בגיל ארבעים ושמונה, הרופאים

אתה הש ירידה רוחנית? זה היצר הרע שמגזים כדי לפגוע בך

(אגרות קודש, כרך ו, אגרת א'תשנז)

צריך לדעת שדמיונות כאלה, ובפרט כשהם גורמים לעצבות... באים הם מהיצר הרע ומה"לעומת-זה" [מהצד ההפוך לקדושה]. וכמבואר בתנאי על דבר שלילת העצבות ועל דבר הצורך להרחיקה.

והשקיעה בעצבות היא מופרכת בפרט כשזיכהו [זיכה אותך] השם יתברך להעמידו בקרן אורה [להיות בסביבה מוארת של התורה והמצוות], הוא נר מצווה ותורה אור. ויתרה מכך, אף זכית להתוודע לאור החסידות ומאור שבתורה, זוהי פנימיות התורה. לכן הרי צריך להיות בשמחה גדולה ביותר על אושר זה.

ומה שאתה מרגיש את חסרונותי [חסרונותיך] בעניינים שונים, ראשית אפשר הדבר [יכול להיות] שאין זה אלא דמיון ובאמת אין לך ירידה רוחנית כלל. וגם אם יש יסוד להשקפתו זו [יש צדק בדבריך], עדיין זו לא סיבה לירידה במצב הרוח, ולהיפך:

הרי למה הדבר דומה? לאיש שלא היה בריא, ולא ידע על דבר זה שהוא חולה, ובמילא לא נזהר מדברים המזיקים לבריאותו, וגם לא עשה [לא עסק] בעניינים שיביאו לו רפואה, כיוון שדימה בדעתו [חשב בטעות] שבריא הוא לגמרי. ואז מסבב הסיבות ועילת העילות [הקדוש ברוך הוא] הביאו סוף סוף שיידע מחסרונו, ובמילא [כתוצאה מכך שהוא מודע למחלתו] ישנה התקווה שיתחיל להתעסק בדברים המרפאים ויתרחק ביותר מדברים המזיקים. אשר פשיטא [ברור ש] מה שנתגלה לו מצבו, לא לבד [לא רק] שאינו צריך להיות עצב מזה, אלא אדרבא, זהו הקדמה והכנה למצב בריאות הנכונה.

והנמשל: זה שאתה מודע לירידה הרוחנית שלך, זו כבר תחילת הדרך לטיפול ולתיקון. זו לא סיבה ליפול לעצבות, אלא בדיוק להיפך: זהו צעד חיובי ומשמח, שכן עכשיו אתה יכול לדעת מה עליך לעשות כדי לתקן את מצבך.

ובטח, כמו ברובא דכולא עלמא [ברוב המקרים], הנה משני אופנים הנ"ל יש בו [שתי האפשרויות נכונות במידה כזו או אחרת]. היינו שקצת יסוד יש לרעיונו [יש בסיס למחשבה שלו] על דבר החיסרון הרוחני, ובקצתו [חלק ממנו] מוגזם הוא על ידי ה"לעומת-זה" [היצר הרע], כדי לייאש ולדכדך אותו.

או, מה שקרוב [סביר] יותר, שהיצר הרע מראה לו את החיסרון לא במקום שישנו אלא במקום אחר. וכוונתו של היצר הרע בזה בשתיים [כפולה]: כי כשכתוצאה ממה שהיצר הרע מנסה לשכנע, ישתדל במקום שאינו נצרך [ישקיע מאמצים כדי לתקן בעיה שלא קיימת], הרי תזיק ההשתדלות היתרה במקום זה, ולא רק זה אלא שגם תחסר התקנה [התיקון] בעניין הנצרך ושאותו מוכרח באמת לתקן.

האם יכול להיות שאנחנו מגזימים לפעמים לרעה בהערכת המצב הרוחני שלנו? ואם כן, מאיפה זה נובע, ואיך מתמודדים עם זה?

חסיד כתב לרבי שהוא חש ירידה מתמשכת במצב רוחו, וזאת כתוצאה מהרגשה חזקה של נפילה רוחנית שהוא חווה בתחומים מסוימים. במכתב התשובה, הרבי מכניס את הדברים לפרופורציה. ההנחיה של הרבי מאלפת: מצד אחד, כנראה שיש דברים שאתה צריך לתקן, אבל דווקא לא מה שנראה לך ולא בעוצמה שנדמה לך. התחושה החזקה הזו של כישלון ונפילה, היא תכסיס של היצר הרע שמגזים ומנכח את המצב, במטרה להסיט את תשומת הלב שלך מהבעיות האמיתיות ולגרום לך לשקוע בדכדוך ולהמשיך להידרדר באמת.

הביאור מופיע בגופן כזה. מילים שעוזרות להבין הקריאה הכנסנו ללא סוגריים, מילים שמבארות מושגים או מילים מופיעות בתוך סוגריים.

פרשת היי שרה

לבוש לכל יום

ואברהם זקן בא בימים, וה' ברח את אברהם בכל (בראשית, פרק כד, פסוק א)

מה פירוש הדברים שאברהם היה "בא בימים"? בזוהר הקדוש מוסבר שעל ידי עשיית המצוות 'מלבישים' את הנשמה ב'לבושים' מיוחדים. ואברהם היה "בא בימים", כלומר - שכל 'לבושי' הנשמה שלו היו שלמים ומלאים.

מכאן נלמד שלכל יום יש 'לבושים' מיוחדים ששייכים לאותו יום, וכדי שהנשמה תקבל את אותם 'לבושים' יש למלא את היום במצוות. לכן הזהיר הבעל שם טוב הקדוש ש"לא יניח שום יום מעשיית מצווה".

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך לב, עמוד 12)

היסוד של כל בית בישראל

ויחי כאשר כלו הגמלים לשתות ויחזק האיש נזם זהב בקע משקלו, ושני צמידים על ידיו עשרה זהב משקלם (פרק כד, פסוק כב)

בקע - רמז לשקלי ישראל בקע לגלגלת. ושני צמידים - רמז לשני לוחות מצמדות (רש"י)

אליעזר נתן לרבקה נזם וצמידים, כדי לרמז בכך שהיסוד של בית בישראל הוא לימוד התורה וקיום המצוות. שהרי שני הצמידים רומזים לשני לוחות הברית, והנזם רומז למצוות הצדקה ששקולה כנגד כל המצוות.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך א, עמוד 36)

פרשת תולדות

לבחור בחסד

ואלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק (פרק כה, פסוק יט)

על ידי שכתב הכתוב "יצחק בן אברהם", הזקק לומר "אברהם הוליד את יצחק". לפי שהיו ליצני הדור אימרים מאימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהיה עם אברהם ולא נתעברה הימנו. מה עשה הקדוש ברוך הוא? צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל "אברהם הוליד את יצחק". והיו שכתוב כאן "יצחק בן אברהם", שהרי עדות יש ש"אברהם הוליד את יצחק" (רש"י)

כדי להפריך את טענתם של ליצני הדור, יכול היה הקדוש ברוך הוא לעשות הפוך: לצור את קלסתר פניו של אברהם שיהיה דומה ליצחק. אך בפועל צר הקדוש ברוך הוא את קלסתר פניו של יצחק שיהיה דומה לאברהם.

מכאן למדנו שכאשר מוטל על אדם לעשות משימה מסוימת, והוא יכול לעשות אותה בצורה של חסד (אברהם) או בצורה של גבורה (יצחק) - עליו לבחור בקו החסד.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך כ, עמוד 104)

ווארט חסידות

רעיונות קצרים מתורת החסידות על פרשת השבוע - רעיון אחד לכל יום

כתגם חסידי מביא לצלילות הדעת ו"מנקה" את הלב.

הנהגה טובה חסידית מאירה את הבית.

ניגון חסידי מחזק את התקווה והביטחון, מביא שמחה ומעמיד את הבית ואת בני הבית בקרן אורה.

(היום יום כ"ב תמוז)
בשם הרבי הרש"ב נ"ע)

מאכלים טובים לבטן

וַיֹּאמֶר ה' לֹה שְׁנֵי גֵיִם בְּבִטְנְךָ וְשְׁנֵי לֵאמִים מִמִּעוֹד יִפְרְדּוּ, וְלֹאֵם מִלֵּאֵם וְאִמִּין וְרֵב יַעֲבֹד צִעִיר (פירק כה, פסוק כג)
אֶל תִּקְרִי "גֹּוִים", אֶלֵא "גֹּוִים" – זֶה אֲנִטוֹנוֹנוֹס וְרֵב, שְׁלֵא פִסְקוֹ מֵעַל שְׁלַחֲנָם לֹא חֲזָרָת וְלֹא קִשּׁוֹת וְלֹא צִנּוֹן (גמרא, מסכת עבודה זרה, דף יא, עמוד א)

מדוע מציינת הגמרא את גדלותם ועושרם של רבי ואנטונינוס דווקא במאכלים? משום שבפסוק נאמר "שני גוים בבטןך", ושלושה מאכלים אלו מסייעים לעיכול.
יש לכך רמז נפלא. השורש של המילה יצחק הוא צחק - ראשי התיבות של צנון, חזרת וקישות. זהו רמז לכך שמאכלים אלו יהיו מצויים תמיד על שולחנם של שני יוצאי חלציו של יצחק.

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד ט)

העבודה של יצחק

וַיְהִי לוֹ מְקַנָּה צֶאֱן וּמְקַנָּה בָקָר וַעֲבֹדָה רְבָה, וַיִּקְנָא אֹתוֹ פִּלְשְׁתִּים (פירק ט, פסוק ד)

על שלושה דברים העולם עומד, אמרו חז"ל: על התורה, ועל העבודה ועל גמילות חסדים. כל אחד משלושת האבות עבד את השם במיוחד באחד ה"עמודים". אברהם היה איש החסד - גמילות חסדים; יצחק שבחינתו הייתה גבורה ייצג את עמוד ה"עבודה" שהיא עבודת הקורבנות; ויעקב "איש תם יושב אוהלים" עבד את השם במיוחד בתורה.
על כן, דווקא על יצחק נאמר שהייתה לו "עבודה רבה" - רמז ל"עבודה".
יש לכך רמז נפלא. בימינו, את עבודת הקורבנות מחליפה התפילה, והמילה "תפלה" שווה בגימטריה "יצחק רבקה".

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד שמב)

הכול חוץ ממרור

לֹךְ נָא אֶל הַצֶּאֱן וְקַח לִי מִשֵּׁם שְׁנֵי גֵדִי עִזִּים טָבִים, וְאִנְעֹשָׂה אֹתָם מִטְעָמִים לְאֹכִיל כְּאִשֶּׁר אָהָב... וְתִתֶּנּוּ אֶת הַמִּטְעָמִים וְאֶת הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתָה בְיָד יַעֲקֹב בְּנִי... וַיֹּאמֶר הַגִּישָׁה לִי וְאֹכְלָה מִצֵּיד בְּנִי לְמַעַן תִּבְרַכְךָ נַפְשִׁי, וַיִּגֶשׁ לוֹ וְאֹכַל וַיֵּבֵא לוֹ חֵן וְיֶשֶׁת (פירק כו, פסוקים ט, יז, כה)

וְכִי שְׁנֵי גֵדִי עִזִּים הָיָה מֵאֹכֵל שֶׁל יִצְחָק? אֵלֵא הָאֶחָד הַקָּרִיב לְפִסְחוֹ וְהָאֶחָד עֲשֵׂה מִטְעָמִים (רש"י)

בפסוקים אנו רואים שיעקב הגיש לאביו יצחק: שני גדיי עיזים, לחם ויין. והכוונה היא למאכלי ליל הסדר: שני הגדיים הם קורבנות פסח וחגיגה, הלחם הוא המצה, והיין הוא ארבע הכוסות. רק מרור לא הגיש יעקב ליצחק - וזאת מפני שיצחק עצמו היה בבחינת גבורה, והמרור גם הוא מבחינת הגבורות. ואם היה יעקב מביא ליצחק מרור, היה הדבר גורם להתחזקות והתגברות של הגבורות ומידת הדין.

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד קה)

בשמים ואחר כך וייתן לך

וַיִּגֶשׁ וַיִּשָּׂק לוֹ וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ, וַיֹּאמֶר רִיחַ בְּנִי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרַכְהוּ. וַיִּתֶּן לֹךְ הָאֵל-לְהִיִּם מִטֵּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, וְרֵב הָגֵן וְתוֹרֵשׁ (פירק כז, פסוקים כז-כח)

במוצאי שבת נהוג לומר את פסוקי "וייתן לך" לאחר ההבדלה. ובפסוקים אלה יש רמז יפה לכך: "ראה ריח בני", רמז לברכה על הריחת הבשמים בהבדלה, ואחר כך "וייתן לך"...

(אדמו"ר הצמח צדק - אור התורה, דף קנא)

חודשים], היה הרב"ש ליד רבינו. הוא ישב איתו במרכבה וישן בחדרו". בעת הסתלקותו של אדמו"ר הזקן היה הרב"ש בן שבע, וההסתלקות השפיעה עליו מאד עד שבמשך כל חייו הוא נותר שבור לב.

תנש"א

שמענו מהרבי את המאמר "כעין שיחה" (מאמר חסידות שנאמר בצורה דומה לשיחה) האחרון לעת עתה, והוא המאמר "ויהיו חיי שרה".

כה מר־השוון

תש"ג

הרב החסיד ר' מנחם מענדל הורנשטיין, נכדו של אדמו"ר מהר"ש וחתנו של אדמו"ר הריי"צ, נרצח בידי הנאצים יימח שמו במחנה טרבלינקה.

תשמ"ח

אושר באופן סופי בבית המשפט ה"דין נצח" בנוגע לספרים וכתבי רבותינו נשיאינו שבספריית ליובאוויטש.

תנש"א

נמצא מאמר חסידות בכתב יד של אדמו"ר הרש"ב שלא התפרסם מעולם, המאמר "אנוכי מגן לך" משנת תרע"ח. למרות שרק ארבעה ימים קודם לכן חילק הרבי לציבור את קונטרס "עץ החיים", הרבי ביקש לחלק את המאמר החדש. המאמר הודפס במהדורה מיוחדת, על דף הכריכה נוסף הכיתוב "כ"ף מרחשון ה'תנש"א", ונארז במארז פלסטיק

כא מר־השוון

תרל"ג

אדמו"ר מהר"ש קרא אליו לחדרו לשלושה חסידים ידועים: רבי שניאור זלמן זלטופולסקי מקרמנצ'וק, רבי שניאור זלמן ניימרק מפולוצק ורבי לייב מנעוויל. בחדר נכח גם אדמו"ר הרש"ב. כשנכנסו, אמר להם אדמו"ר מהר"ש: "היום יום שמחה לי. בני הרש"ב [שהיה אז נער בן שתים עשרה] סיים ללמוד את שישה סדרי משנה בעל פה!".

תשל"ח

הוחזרה לידי הרבי ספרייתו של אדמו"ר הריי"צ, שנותרה בפולין במלחמת העולם השנייה.

כב מר־השוון

תקס"ו

בליאדי נולד בנו בכורו של אדמו"ר הצמח צדק, וסב סבו של הרבי - הרב"ש, הרב הקדוש רבי ברוך שלום. נקרא על שם שני סביו: רבי ברוך, אביו של אדמו"ר הזקן; ורבי שלום שכנא, אביו של אדמו"ר הצמח צדק.

הוא היה חביב ביותר על סבו הגדול, אדמו"ר הזקן. כך סיפר אדמו"ר הריי"צ: "אדמו"ר הזקן היה מחבב מאד את דודי-זקני הרב"ש. מאז שהחל ללכת ל"חדר", היה צריך לבוא כל יום לאביו-זקנו רבינו הזקן. בהיותו בן שש לימדו אדמו"ר הזקן דקדוק. בן שבע לימדו רבינו נגינת הטעמים של תנ"ך. מיום שנסע רבינו עם משפחתו וחלק מחסידיו מליאדי ועד יומו האחרון של רבינו [כחמישה

עת לדעת

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על-פי לוח השנה

מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

תשנ"ב

כשנה קודם, ביוזמת השליח במרוקו הרב יהודה לייב רסקין, החלו לכתוב במרוקו ספר תורה לזכות הרבי ולעילוי נשמת הרבנית חיה מושקא. כשהגיע הרב רסקין לכינוס השלוחים העולמי בשנת תשנ"ב, הביא איתו את ספר התורה ונערכה חגיגת הכנסת ספר התורה ל-770.

לאחר תפילת ערבית, הרבי חילק קונטרס שיצא לאור במיוחד, שנקרא "קונטרס סיום והכנסת ספר תורה". כריכת הקונטרס דימתה קלף של ספר תורה, והוא חולק בתוך מארז פלסטיק יחד עם פרוסת "לעקאח" ושני שטרות של דולר לצדקה.

מיוחד. הרבי חילק אותו בצירוף שטר של דולר לצדקה, ליותר משבעת אלפים אנשים, נשים וילדים.

כז מר-השוון

תרכ"א

ביום שבו אמורה הייתה להיערך ברית המילה של אדמו"ר הרש"ב, הורה אדמו"ר הצמח צדק להגיש "משקה" ומזונות, אמר "לחיים" ואמר מאמר חסידות. הברית נדחתה והתקיימה כעבור חודש, בכ"ז בכסלו.

תשמ"ה

ניתן הצו הסופי להחזיר בתוך ימים את הספרים שנלקחו מספריית ליובאוויטש.

איפה ההתקשרות שלך?

חדש!

עושים מנוי ומקבלים את
הגיליון למייל מדי שבוע

051-5415770 בואטסאפ: או chabadisrael.co.il/alonichabad

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

אֶת־מְתִי מִלִּפְנֵי שְׁמַעְוֵנִי וּפְגַעוּלִי בְּעַפְרוֹן
בֶּן־צֹחַר: וַיִּדְבֹּר אֹתָם לֵאמֹר אִם־יֵשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם
לְקַבֵּל אֶת־מְתִי מִלִּפְנֵי שְׁמַעְוֵנִי וּפְגַעוּלִי בְּעַפְרוֹן
בֶּן־צֹחַר: וּמִלֵּל עֲמַהוֹן לְמִימַר אִם אֵית רַעְוָא
בְּנַפְשְׁכוֹן לְמַקְבֵּר יֵת מִיָּתִי מִן קֳדָמִי קִבִּילוּ מִנִּי
וּבָעוּ לִי מִן עַפְרוֹן בֶּר צֹחַר: ט וַיִּתֵּן־לִי אֶת־
מַעֲרַת הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר־לוֹ אֲשֶׁר בְּקֶצֶה שְׂדֵהוּ
בְּכֶסֶף מָלֵא וַיִּתְּנָה לִי בְּתוֹכְכֶם לְאַחֲזֹת־קִבְרִי:
וַיִּתֵּן־לִי אֶת־מַעֲרַת הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר־לוֹ אֲשֶׁר בְּקֶצֶה
שְׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא וַיִּתְּנָה לִי בְּתוֹכְכֶם לְאַחֲזֹת־
קִבְרִי: וַיִּתֵּן לִי יֵת מַעֲרַת פְּסָלְתָא דִּי לֵה דִּי בִסְטֵר
חֲקֵלָה בְּכֶסֶף שָׁלִים וַיִּתְּנָה לִי בִּינְיוֹן לְאַחֲסֵנַת
קְבוּרָא: י וְעַפְרוֹן יָשָׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חֵת וַיֵּעַן עַפְרוֹן
הַחֲתִי אֶת־אַבְרָהָם בָּאוּנִי בְּנֵי־חֵת לְכָל בְּאֵי
שַׁעֲרֵיָּרוּ לֵאמֹר: וְעַפְרוֹן יָשָׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי־חֵת
וַיֵּעַן עַפְרוֹן הַחֲתִי אֶת־אַבְרָהָם בָּאוּנִי בְּנֵי־חֵת לְכָל
בְּאֵי שַׁעֲרֵיָּרוּ לֵאמֹר: וְעַפְרוֹן יָתֵב בְּגוּ בְּנֵי
חֲתָאָה וְאֶתִּיב עַפְרוֹן חֲתָאָה יֵת אַבְרָהָם קָדָם בְּנֵי
חֲתָאָה לְכָל עָלִי תַרַע קְרַתָּה לְמִימַר: יא לֹא־אֲדֹנִי
שְׁמַעְנִי הַשְׂדֵּה נְתַתִּי לָךְ וְהַמַּעֲרָה אֲשֶׁר־בּוֹ לָךְ
נְתַתִּיהָ לְעֵינִי בְּנֵי־עַמִּי נְתַתִּיהָ לָךְ קִבְר מֵתָךְ:
לֹא־אֲדֹנִי שְׁמַעְנִי הַשְׂדֵּה נְתַתִּי לָךְ וְהַמַּעֲרָה
אֲשֶׁר־בּוֹ לָךְ נְתַתִּיהָ לְעֵינִי בְּנֵי־עַמִּי נְתַתִּיהָ לָךְ
קִבְר מֵתָךְ: לא רְבוּנִי קִבִּיל מִנִּי חֲקֵלָא יְהִיבִית לָךְ
וּמַעֲרָתָא דִּי בֵּה לָךְ יְהִיבִיתָה לְעֵינִי בְּנֵי עַמִּי
יְהִיבִיתָה לָךְ קִבְר מֵתָךְ: יב וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי
עַם־הָאָרֶץ: וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַבְרָהָם לִפְנֵי עַם־הָאָרֶץ:
וּסְגִיד אַבְרָהָם קָדָם עַמָּא דְאַרְעָא: יג וַיִּדְבֹּר
אֶל־עַפְרוֹן בָּאוּנִי עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־
אֵתָּה לוֹ שְׁמַעְנִי נְתַתִּי בְּכֶסֶף הַשְׂדֵּה קַח מִמֶּנִּי
וְאֶקְבְּרָה אֶת־מְתִי שְׁמָה: וַיִּדְבֹּר אֶל־עַפְרוֹן בָּאוּנִי
עַם־הָאָרֶץ לֵאמֹר אַךְ אִם־אֵתָּה לוֹ שְׁמַעְנִי נְתַתִּי
בְּכֶסֶף הַשְׂדֵּה קַח מִמֶּנִּי וְאֶקְבְּרָה אֶת־מְתִי שְׁמָה:

א וַיְהִי־ו חַיִּי שְׂדֵה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה
וַיִּשְׁבַּע שְׁנַיִם שָׁנֵי חַיִּי שְׂדֵה: וַיְהִי חַיִּי שְׂדֵה מֵאָה
שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וַיִּשְׁבַּע שְׁנַיִם שָׁנֵי חַיִּי שְׂדֵה:
וְהָיָה חַיִּי שְׂדֵה מֵאָה וְעֶשְׂרִין וַיִּשְׁבַּע שְׁנֵין שְׁנֵי חַיִּי
שְׂדֵה: ב וַתָּמָת שְׂדֵה בְּקִרְיַת אֲרַבַּע הוּא חֶבְרוֹן
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹא אַבְרָהָם לְסָפֵד לְשְׂדֵה
וּלְבִתָּתָה: וַתָּמָת שְׂדֵה בְּקִרְיַת אֲרַבַּע הוּא חֶבְרוֹן
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֹא אַבְרָהָם לְסָפֵד לְשְׂדֵה וּלְבִתָּתָה:
וּמִיָּתֵת שְׂדֵה בְּקִרְיַת אֲרַבַּע הִיא חֶבְרוֹן בְּאַרְעָא
דְּכְנָעַן וְאֵתָּה אַבְרָהָם לְמַסְפָּדָה לְשְׂדֵה וּלְמַכְפָּה:
ג וַיָּקֶם אַבְרָהָם מַעַל פָּנָי מֵתוֹ וַיִּדְבֹּר אֶל־בְּנֵי־
חֵת לֵאמֹר: וַיָּקֶם אַבְרָהָם מַעַל פָּנָי מֵתוֹ וַיִּדְבֹּר
אֶל־בְּנֵי־חֵת לֵאמֹר: וָקֶם אַבְרָהָם מַעַל אִפִּי מִיָּתָהּ
וּמִלֵּל עִם בְּנֵי חֲתָאָה לְמִימַר: ד גִּרְוֹתוֹשָׁב אֲנֹכִי
עִמָּכֶם תִּנְּנוּ לִי אַחֲזֹת־קִבְר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי
מִלִּפְנֵי: גִּרְוֹתוֹשָׁב אֲנֹכִי עִמָּכֶם תִּנְּנוּ לִי אַחֲזֹת־
קִבְר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלִּפְנֵי: דִּידִר וְתוֹתֵב אָנָּה
עִמָּכוֹן הָבּוּ לִי אַחֲסֵנַת קְבוּרָא עִמָּכוֹן וְאֶקְבֵּר
מִיָּתִי מִן קֳדָמִי: ה וַיֵּעַנּוּ בְּנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם
לֵאמֹר לוֹ: וַיֵּעַנּוּ בְּנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ:
וְאֶתִּיבּוּ בְּנֵי חֲתָאָה יֵת אַבְרָהָם לְמִימַר לה:
ו שְׁמַעְנִי אֲדֹנִי נָשִׂיא אֱלֹהִים אֵתָּה בְּתוֹכְנוּ
בְּמִבְחָר קִבְרֵינוּ קִבְר אֶת־מֵתָךְ אִישׁ מִמֶּנּוּ
אֶת־קִבְרוֹ לֹא־יִכְלָה מִמֶּנּוּ מַקְבֵּר מֵתָךְ: שְׁמַעְנִי ו
אֲדֹנִי נָשִׂיא אֱלֹהִים אֵתָּה בְּתוֹכְנוּ בְּמִבְחָר קִבְרֵינוּ
קִבְר אֶת־מֵתָךְ אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת־קִבְרוֹ לֹא־יִכְלָה
מִמֶּנּוּ מַקְבֵּר מֵתָךְ: קִבֵּל מִנָּנָא רְבוּנָנָא רַב קָדָם יי
אֵת בִּינָנָא בִּשְׁפֵר קִבְרָנָא קִבְר יֵת מִיָּתָךְ אָנֹשׁ
מִנָּנָא יֵת קִבְרָה לֹא יִמְנַע מִנָּךְ מִלְּמַקְבֵּר מִיָּתָךְ:
י וַיָּקֶם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְעַם־הָאָרֶץ לְבְנֵי־חֵת:
וַיָּקֶם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ לְעַם־הָאָרֶץ לְבְנֵי־חֵת: וָקֶם
אַבְרָהָם וּסְגִיד לְעַמָּא דְאַרְעָא לְבְנֵי חֲתָאָה:
ה וַיִּדְבֹּר אֹתָם לֵאמֹר אִם־יֵשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם לְקַבֵּר

ומליל עם עפרון גדם עמא דארעא למימר ברם
 אם את עבד לי טיבו קבל מני אתן כספא דמי
 חקלא סב מני ואקבר ית מיתי תמן: י' ויען
 עפרון את־אברהם לאמר לו: ויען עפרון
 את־אברהם לאמר לו: ואתיב עפרון ית אברהם
 למימר לה: ט' אדני שמעני ארץ ארבע מאת
 שקל־כסף ביני ובינך מה־הוא ואת־מתוך קבר:
 אדני שמעני ארץ ארבע מאת שקל־כסף ביני
 ובינך מה־הוא ואת־מתוך קבר: רבנוי קבל מני
 ארעא שויןא ארבע מאה סלעין דכסף בינא ובינך
 מה היא וית מיתך קבר: ט' וישמע אברהם
 אל־עפרון וישקל אברהם לעפרון את־הכסף
 אשר דבר באוני בני־חת ארבע מאות שקל
 כסף עבר לסחר: וישמע אברהם אל־עפרון
 וישקל אברהם לעפרון את־הכסף אשר דבר
 באוני בני־חת ארבע מאות שקל כסף עבר
 לסחר: וקבל אברהם מן עפרון וחקל אברהם
 לעפרון ית כספא דמליל גדם בני חתא ארבע
 מאה סלעין דכסף מתקבל סחורא (י' דמתקבל
 סחורתא) בכל מדינתא:

שני י' ויקם | שדה עפרון אשר במכפלה אשר
 לפני ממרא השדה והמערה אשר־בו וכל־העץ
 אשר בשדה אשר בכל־גבלו סביב: ויקם |
 שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא
 השדה והמערה אשר־בו וכל־העץ אשר בשדה
 אשר בכל־גבלו סביב: וקם חקל עפרון די
 בכפלתא די גדם ממרא חקלא ומערתא די בה
 וכל אילני די בחקלא די בכל תחומה סחור
 סחור: י' לאברהם למקנה לעיני בני־חת בכל
 באי שער־עירו: לאברהם למקנה לעיני בני־חת
 בכל באי שער־עירו: לאברהם לזבינוהי לעיני
 בני חתא בכל עלי תרע קרתה: י' ואחר־כן
 קבר אברהם את־שרה אשתו אל־מערת שדה
 המכפלה על־פני ממרא הוא חברון בארץ

בנען: י' ואחר־כן קבר אברהם את־שרה אשתו
 אל־מערת שדה המכפלה על־פני ממרא הוא
 חברון בארץ בנען: וכתר פן קבר אברהם ית שרה
 אתמה במערת חקל כפלתא על אפי ממרא היא
 חברון בארעא דבנען: כ' ויקם השדה והמערה
 אשר־בו לאברהם לאחוזת־קבר מאת בני־חת:
 ויקם השדה והמערה אשר־בו לאברהם לאחוזת־
 קבר מאת בני־חת: וקם חקלא ומערתא די בה
 לאברהם לאחסנת קבורא מן בני חתא: ס'
 א' ואברהם זקן בא בימים ויהוה ברח את־
 אברהם בכל: ואברהם זקן בא בימים ויהוה ברח
 את־אברהם בכל: ואברהם סיב על ביומין וי'
 בריך ית אברהם בכלא: כ' ויאמר אברהם אל־
 עבדו זקן ביתו המשל בכל־אשר־לו שים־נא
 ידך תחת ירכי: ויאמר אברהם אל־עבדו זקן
 ביתו המשל בכל־אשר־לו שים־נא ידך תחת
 ירכי: ואמר אברהם לעבדה סבא דביתה דשליט
 בכל די לה שוי כען ידך תחות ירכי: ג' ואשבעך
 ביהוה אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא־
 תקח אשה לבני מבנות הפנעני אשר אנכי
 יושב בקרב: ואשבעך ביהוה אלהי השמים
 ואלהי הארץ אשר לא־תקח אשה לבני מבנות
 הפנעני אשר אנכי יושב בקרב: ואקם עלך
 במימרא דיי אלהא דשמיא ואלהא דארעא דלא
 תסב אתמא לברי מבנת פנענאי די אנא יתב
 ביניהון: ד' כי אל־ארצי ואל־מולדתי תלך
 ולקחת אשה לבני ליצחק: כי אל־ארצי ואל־
 מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק: אלהין
 לארעי ולילדותי תיזיל ותסב אתמא לברי
 ליצחק: ה' ויאמר אליו העבד אולי לא־תאבה
 האשה ללכת אחרי אל־הארץ הזאת ההשב
 אשיב את־בנך אל־הארץ אשר־יצאת משם:
 ויאמר אליו העבד אולי לא־תאבה האשה ללכת
 אחרי אל־הארץ הזאת ההשב אשיב את־בנך

אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יֵצֵאת מִשָּׁם: וְאָמַר לָהּ עֲבָדָא
מֵאִים לֹא תִיבִי אֶתְמָא לְמִיתִי בְּתִרִי לְאַרְעָא הָדָא
הָאֵתְבָא אֶתִּיב יֵת בְּרָךְ לְאַרְעָא דִּי נִפְקֵתָא מִתְּמָן:
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבָרְהָם הַשְּׁמֵר לְךָ פֶּן־תָּשִׁיב
אֶת־בְּנֵי שָׁמָּה: וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבָרְהָם הַשְּׁמֵר לְךָ
פֶּן־תָּשִׁיב אֶת־בְּנֵי שָׁמָּה: וְאָמַר לָהּ אֲבָרְהָם
אֶסְתַּמֵּר לְךָ דִּילְמָא תִּתִּיב יֵת בְּרִי לְתִמְן: וַיְהִיָּה |
אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לִקְחָנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאָרֶץ
מִוֹלְדָתִי וְאֲשֶׁר דִּבְרִי־לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר
לְזֶרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח
מִלֵּאכֹו לְפָנֶיךָ וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה לְבְנֵי מִשָּׁם: וַיְהִיָּה |
אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לִקְחָנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאָרֶץ
מִוֹלְדָתִי וְאֲשֶׁר דִּבְרִי־לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי לֵאמֹר
לְזֶרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מִלֵּאכֹו
לְפָנֶיךָ וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה לְבְנֵי מִשָּׁם: יֵי אֱלֹהָא דִּשְׁמֵיָא
דִּי דִּבְרַנִּי מִבֵּית אָבָא וּמֵאָרַע יְלֻדֹתִי וְדִי מִלָּל לִי
וְדִי קִיָּם לִי לְמִימַר לְבָרַךְ אֶתֵּן יֵת אַרְעָא הָדָא הוּא
יִשְׁלַח מִלֵּאכֹה קְדָמָךְ וְתִסָּב אֶתְמָא לְבְרִי מִתְּמָן:
ה וְאִם־לֹא תֵאבְדָּה הָאִשָּׁה לְלִבָּת אַחֲרִיךָ וְנָקִיתָ
מִשְׁבַּעְתִּי וְזֹאת רַק אֶת־בְּנֵי לֹא תִשָּׁב שָׁמָּה:
וְאִם־לֹא תֵאבְדָּה הָאִשָּׁה לְלִבָּת אַחֲרִיךָ וְנָקִיתָ
מִשְׁבַּעְתִּי וְזֹאת רַק אֶת־בְּנֵי לֹא תִשָּׁב שָׁמָּה: וְאִם
לֹא תִיבִי אֶתְמָא לְמִיתִי בְּתִרְךָ וְתִהִי וּפְאָה
מִמוּמְתִי דָא לְחוּד יֵת בְּרִי לֹא תִתֵּב לְתִמְן:
ט וַיֵּשֶׁם הָעָבֵד אֶת־יְדֹו תַּחַת יֶרֶךְ אֲבָרְהָם אֲדִנְיוֹ
וַיִּשָּׁבַע לוֹ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה: וַיֵּשֶׁם הָעָבֵד אֶת־יְדֹו
תַּחַת יֶרֶךְ אֲבָרְהָם אֲדִנְיוֹ וַיִּשָּׁבַע לוֹ עַל־הַדָּבָר
הַזֶּה: וְשׁוּי עֲבָדָא יֵת יְדֵה תַּחוֹת יֶרֶכָא דִּאֲבָרְהָם
רַבּוּנָה וְקִיָּם לָהּ עַל פִּתְגָמָא דִּדִּין:

שְׁלִישִׁי וַיִּקַּח הָעָבֵד עֲשָׂרָה גִּמְלִים מִגִּמְלֵי אֲדִנְיוֹ
וַיִּלְךָ וְכָל־טוֹב אֲדִנְיוֹ בִּידֹו וַיָּקֶם וַיִּלְךָ אֶל־אַרְם
נְהָרִים אֶל־עִיר נָחוּר: וַיִּקַּח הָעָבֵד עֲשָׂרָה גִּמְלִים
מִגִּמְלֵי אֲדִנְיוֹ וַיִּלְךָ וְכָל־טוֹב אֲדִנְיוֹ בִּידֹו וַיָּקֶם וַיִּלְךָ
אֶל־אַרְם נְהָרִים אֶל־עִיר נָחוּר: וְדָבָר עֲבָדָא עֲשָׂרָא

גִּמְלִין מִגִּמְלֵי רַבּוּנָה וְאִזֵּל וְכָל שָׁפָר רַבּוּנָה בִּידֵהּ
וְקָם וְאִזֵּל לְאַרְם דִּי עַל פֶּרֶת לְקֶרְתָּא דְנָחוּר:
י וַיִּבְרָךְ הַגִּמְלִים מִחוּץ לְעִיר אֶל־בָּאָר הַמָּיִם
לְעֵת עֶרֶב לְעֵת צֹאת הַשָּׁאֲבָת: וַיִּבְרָךְ הַגִּמְלִים
מִחוּץ לְעִיר אֶל־בָּאָר הַמָּיִם לְעֵת עֶרֶב לְעֵת צֹאת
הַשָּׁאֲבָת: וְאֲשֶׁרִי גִמְלֵיָא מִבָּרָא לְקֶרְתָּא לְבָאָרָא
דְּמֵיָא לְעֵדֵן רַמְשָׁא לְעֵדֵן דְּנִפְקֵן מִלִּיתָא:
י וַיֹּאמֶר | יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדִנִי אֲבָרְהָם הַקְּרָה־נָא
לְפָנֵי הַיּוֹם וְעֲשֵׂה־חֶסֶד עִם אֲדִנִי אֲבָרְהָם:
וַיֹּאמֶר | יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדִנִי אֲבָרְהָם הַקְּרָה־נָא לְפָנֵי
הַיּוֹם וְעֲשֵׂה־חֶסֶד עִם אֲדִנִי אֲבָרְהָם: וְאָמַר יֵי
אֱלֹהָה דְּרַבּוּנִי אֲבָרְהָם זְמִין כְּעֵן קְדָמִי יוּמָא דִּין
וְעַבְד טִיבֻו עִם רַבּוּנִי אֲבָרְהָם: י הִנֵּה אֲנֹכִי נֹצֵב
עַל־עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יֵצְאוּ לְשָׂאֵב
מַיִם: הִנֵּה אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־עֵין הַמָּיִם וּבְנוֹת אַנְשֵׁי
הָעִיר יֵצְאוּ לְשָׂאֵב מַיִם: הָא אֲנָא קָאָם עַל עֵינָא
דְּמֵיָא וּבְנַת אַנְשֵׁי קֶרְתָּא נִפְקֵן לְמִמְלִי מֵיָא:
י וְהִיָּה כְּתִיב הַנֶּעַר קָרִי הַנְּעֵרָה אֲשֶׁר אָמַר
אֱלֹהֵי הַטִּי־נָא כְּדָךְ וְאַשְׁתָּה וְאַמְרָה שְׁתָּה
וְגַם־גִּמְלִיךָ אֲשַׁקָּה אֶתְהָה הַכְּחָל לְעַבְדְּךָ לִיצְחָק
וְכֵה אֲדַע כִּי־עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם־אֲדִנִי: וְהִיָּה
הַנְּעֵרָה אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֵי הַטִּי־נָא כְּדָךְ וְאַשְׁתָּה
וְאַמְרָה שְׁתָּה וְגַם־גִּמְלִיךָ אֲשַׁקָּה אֶתְהָה הַכְּחָל
לְעַבְדְּךָ לִיצְחָק וְכֵה אֲדַע כִּי־עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם־
אֲדִנִי: וְתִהִי עוֹלָמְתָא דְּאִימַר לָהּ אֶרִכִּינִי כְּעֵן
קוֹלְתִּיךָ וְאַשְׁתִּי וְתִימַר אֲשֶׁת וְאַף גִּמְלִיךָ אֲשַׁקִּי
יֵתָה זְמַנְתָּא לְעַבְדְּךָ לִיצְחָק וְכֵה אִידַע אֲרִי עֲבָדְתָּ
טִיבֻו עִם רַבּוּנִי: ט וַיְהִי־הוּא טָרָם כִּלְהָ לְדַבְּרָ
וְהִנֵּה רַבְּקָה יֵצְאת אֲשֶׁר יִלְדָה לְבִתּוּאֵל בֶּן־
מִלְכָּה אִשְׁת נָחוּר אַחִי אֲבָרְהָם וְכֵדָה עַל־
שְׁכֻמָּה: וַיְהִי־הוּא טָרָם כִּלְהָ לְדַבְּרָ וְהִנֵּה רַבְּקָה
יֵצְאת אֲשֶׁר יִלְדָה לְבִתּוּאֵל בֶּן־מִלְכָּה אִשְׁת נָחוּר
אַחִי אֲבָרְהָם וְכֵדָה עַל־שְׁכֻמָּה: וְהוּא הוּא עַד לֹא
שִׁיעִי לְמִלְלָא וְהָא רַבְּקָה נִפְקַת דְּאֶתִּילִידַת

לבתואל בר מלכה אתת נחור אחוהי דאברהם וקולתה על כתפה: כ כתיב והנער קרי והנערה טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותדר העינה ותמלא כדה ותעל: והנערה טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותדר העינה ותמלא כדה ותעל: ועולמתא שפירת חיזו (נ"י שפירא למחזי) לתדא בתלתא וגבר לא ידעה ונחתת לעינא ומלת קולתה וסלקת: י וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמלאני נא מעטמים מפדך: וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמלאני נא מעטמים מפדך: וירחט עבדא לקדמותה ואמר אשקיני (נ"י אטעמני) כען זעיר מיא מקולתיך: י ויאמר שתה אדני ותמהר ותדר כדה עלידה ותשקהו: ותאמר שתה אדני ותמהר ותדר כדה עלידה ותשקהו: ואמרת אשת רבוני ואוחיאת ואחיתת קולתה על ידה ואשקתה: י ותכל להשקותו ותאמר גם לגמליך אשאב עד אם פלו לשות: ותכל להשקותו ותאמר גם לגמליך אשאב עד אם פלו לשות: ושיציאת לאשקיותה ואמרת אף לגמליך אמלי עד די ספקון למשתי: כ ותמהר ותער כדה אל השקת ותריך עוד אל הבאר לשאב ותשאב לכל גמליו: ותמהר ותער כדה אל השקת ותריך עוד אל הבאר לשאב ותשאב לכל גמליו: ואוחיאת ונפצת קולתה לבית שקנא וירחט עוד לבידא לממלי ומלת לכל גמלוהי: כא והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח יהיה דרבו אם לא: והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח יהיה דרבו אם לא: וגברא שחי כה מסתפל שתיק למידע האצילח יי ארחה אם לא: כ ויהי פאשר פלו הגמלים לשותות ויקח האיש גום זהב פקע משקלו ושני צמידים עלידיה עשרה זהב משקלם: ויהי פאשר פלו הגמלים לשותות ויקח האיש גום זהב פקע משקלו

ושני צמידים עלידיה עשרה זהב משקלם: ותהי כד ספיקו גמליא למשתי ונסיב גברא קדשא דדהבא תקלא מתקלה ותרין שירין על ידה מתקל עשר סלעין דדהבא מתקלהון: כ ויאמר בתמי את הגידי נא לי היש בית אביך מקום לנו ללון: ויאמר בתמי את הגידי נא לי היש בית אביך מקום לנו ללון: ואמר בת מן את חוי כען לי האית בית אבוך אתר פשר לנא למכת: כ ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור: ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור: ואמרת לה בת בתואל אנא בר מלכא דילידת לנחור: כ ותאמר אליו גסיתבן גסמספוא רב עמנו גסמקום ללון: ותאמר אליו גסיתבן גסמספוא רב עמנו גסמקום ללון: ואמרת לה אף תבנא אף פסתא סגי עמנא אף אתר פשר למכת: כ ויקד האיש וישתחו ליהוה: ויקד האיש וישתחו ליהוה: וכרע גברא וסגיד קדם יי:

כ ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם אשר לא יעזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נתני יהוה בית אחי אדני: ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם אשר לא יעזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נתני יהוה בית אחי אדני: ואמר בריך יי אלקה דרבוני אברהם די לא מנע טיבותה וקושטה מן רבוני אנא באורח תקנא דברני יי בית אחוהי דרבוני: כ ותריך כתיב הנער קרי הנערה ותגד לבית אמה בדרבים האלה: ותריך הנערה ותגד לבית אמה בדרבים האלה: וירחט עולמתא ומוציאת לבית אמה כפתגמא האלין: כ וירבקה אח ושמו לבן וירץ לבן אל האיש החוצה אליהעין: וירבקה אח ושמו לבן וירץ לבן אל האיש החוצה אליהעין: וירבקה אחא ושמה לבן וירחט לבן לות גברא לברא לות עינא: ל ויהי א בראת

עֲאֵן וְתוֹרִין וְכֶסֶף וְדָהָב וְעִבְדִּין וְאַמְהָן וְגַמְלִין
וְחִמְרִין: ה' וְתִלְדָּה שְׂרָה אֵשֶׁת אֲדֹנִי בֵן לֹאֲדֹנִי
אַחֲרֵי זִקְנָתָהּ וַיִּתֵּן־לָהּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ: וְתִלְדָּה
שְׂרָה אֵשֶׁת אֲדֹנִי בֵן לֹאֲדֹנִי אַחֲרֵי זִקְנָתָהּ וַיִּתֵּן־לָהּ
אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ: וְלִידַת שְׂרָה אֶתֶּת רַבּוּנִי בֶר
לְרַבּוּנִי בְּתֵר דְּסִיכַת וַיְהִיב לָהּ יֵת כָּל דִּילָהּ:
ה' וַיִּשְׁבַּעֲנִי אֲדֹנִי לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי
מִבְּנוֹת הַפְּנֻעֵי אֲשֶׁר אֲנִי יֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ:
וַיִּשְׁבַּעֲנִי אֲדֹנִי לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי מִבְּנוֹת
הַפְּנֻעֵי אֲשֶׁר אֲנִי יֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ: וְקִים עָלַי רַבּוּנִי
לְמִימָר לֹא תִסֵּב אֶתְמָא לְבָרִי מִבְּנֵת פְּנֻעָאִי דִּי
אַנָּא יִתֵּב בְּאַרְעָה: ה' אִם־לֹא אֶל־בֵּית־אָבִי תִלְדָּה
וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְלִקְחַת אִשָּׁה לְבָנִי: אִם־לֹא אֶל־
בֵּית־אָבִי תִלְדָּה וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְלִקְחַת אִשָּׁה לְבָנִי:
אַלְהֵן לְבֵית אָבָא תִזִּיל וְלִזְרַעֲיָתִי וְתִסֵּב אֶתְמָא
לְבָרִי: וְאִם־לֹא אֶל־אֲדֹנִי אֶל־לֹאֲתִלְדָּה הָאִשָּׁה
אַחֲרָי: וְאִם־לֹא אֶל־אֲדֹנִי אֶל־לֹאֲתִלְדָּה הָאִשָּׁה
אַחֲרָי: וְאַמְרִית לְרַבּוּנִי מָאִים לֹא תִיֵּתִי אֶתְמָא
בְּתָרִי: וְאִם־לֹא אֶל־יְהוָה אֲשֶׁר־הִתְּחַלְכַּתִּי לְפָנָיו
יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ אִתָּךְ וְהִצְלִיחַ דְּרַפְּךָ וְלִקְחַת אִשָּׁה
לְבָנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי: וְאִם־לֹא אֶל־יְהוָה
אֲשֶׁר־הִתְּחַלְכַּתִּי לְפָנָיו יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ אִתָּךְ וְהִצְלִיחַ
דְּרַפְּךָ וְלִקְחַת אִשָּׁה לְבָנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי:
וְאִם־לֹא לִי יְיָ דִּי פְלַחִית קְדָמוּהִי יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ עִמָּךְ
וְיִצְלַח אֲרַחֶךְ וְתִסֵּב אֶתְמָא לְבָרִי מִזְרַעֲיָתִי וּמִבֵּית
אָבָא: מָא אֲזִי תִנְקַה מֵאֲלֹתִי כִּי תְּבֹא אֶל־
מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא יִתְּנוּ לָךְ וְהִיֵּית נָקִי מֵאֲלֹתִי:
אֲזִי תִנְקַה מֵאֲלֹתִי כִּי תְּבֹא אֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא
יִתְּנוּ לָךְ וְהִיֵּית נָקִי מֵאֲלֹתִי: בְּכֵן תְּהִי זַפִּי (נ"י
זָפָא) מִמּוֹמְתִי אֲרִי תִהְדֵּן לִזְרַעֲיָתִי וְאִם לֹא יִתְּנוּ
לָךְ וְתִהִי זַפִּי מִמּוֹמְתִי: מַד וְאָבָא הַיּוֹם אֶל־הָעֵין
וְאִם־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אֲבָרְהָם אִם־יִשְׁדָּד־נָא
מִצְלִיחַ דְּרַפִּי אֲשֶׁר אֲנִי הִלְךְ עֲלֵיהּ: וְאָבָא הַיּוֹם
אֶל־הָעֵין וְאִם־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אֲבָרְהָם אִם־

אֶת־הַנּוֹם וְאֶת־הַצְּמִידִים עַל־יְדֵי אַחֲתוֹ וְכִשְׁמַעוּ
אֶת־דְּבָרֵי רַבָּקָה אַחֲתוֹ לֵאמֹר כֹּה־דָבָר אֶל־
הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וְהָנָה עִמָּךְ עַל־הַגְּמֻלִים
עַל־הָעֵין: וַיְהִי | כִּרְאָת אֶת־הַנּוֹם וְאֶת־הַצְּמִידִים
עַל־יְדֵי אַחֲתוֹ וְכִשְׁמַעוּ אֶת־דְּבָרֵי רַבָּקָה אַחֲתוֹ
לֵאמֹר כֹּה־דָבָר אֶל־הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וְהָנָה
עִמָּךְ עַל־הַגְּמֻלִים עַל־הָעֵין: וְהָנָה כִּד חֲזָא יֵת
קִדְשָׁא וְיֵת שִׁירָא עַל יְדֵי אַחֲתָהּ וְכִד שְׁמַע יֵת
פִּתְגָמִי רַבָּקָה אַחֲתָהּ לְמִימָר כְּדִין מַלְל עָמִי גְבָרָא
וְאַתָּא לֹות גְּבָרָא וְהָא קָאִם עָלָי גְּמֻלָּא עַל עֵינָא:
לֹא וַיֹּאמֶר בּוֹא בְּרוּךְ יְהוָה לְמָה תַעֲמֹל בַּחוּץ
וְאֲנִי פְּנִיתִי הַבַּיִת וּמְקוֹם לְגַמְלִים: וַיֹּאמֶר בּוֹא
בְּרוּךְ יְהוָה לְמָה תַעֲמֹל בַּחוּץ וְאֲנִי פְּנִיתִי הַבַּיִת
וּמְקוֹם לְגַמְלִים: וְאִם־עוֹל בְּרִיכָא דִּי לְמָא אֶת
קָאִם גְּבָרָא וְאַנָּא פְּנִיתִי בֵּיתָא וְאַתָּר כְּשֵׁר
לְגַמְלָא: לֹא וַיָּבֹא הָאִישׁ הַבַּיִתָּה וַיִּפְתַּח
הַגְּמֻלִים וַיִּתֵּן תְּבֵן וּמִסְפּוֹא לְגַמְלִים וּמִים
לְרַחֵץ רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ: וַיָּבֹא
הָאִישׁ הַבַּיִתָּה וַיִּפְתַּח הַגְּמֻלִים וַיִּתֵּן תְּבֵן וּמִסְפּוֹא
לְגַמְלִים וּמִים לְרַחֵץ רַגְלָיו וְרַגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
אִתּוֹ: וְעַל גְּבָרָא לְבֵיתָא וְשָׂרָא גְּמֻלָּא וַיְהִיב תְּבֵנָא
וְכִסְתָּא לְגַמְלָא וּמִיָּא לְאַסְחָאָה רַגְלוֹהִי וְרַגְלֵי
גְּבָרָא דַּעֲמָה: לֹא כְּתִיב וַיִּשֶׁם קְרִי וַיִּוָּשֶׁם לְפָנָיו
לֵאכֹל וַיֹּאמֶר לֹא אֵכֹל עַד אִם־דְּבָרְתִּי דְּבָרִי
וַיֹּאמֶר דְּבָרִי: וַיִּוָּשֶׁם לְפָנָיו לֵאכֹל וַיֹּאמֶר לֹא אֵכֹל
עַד אִם־דְּבָרְתִּי דְּבָרִי וַיֹּאמֶר דְּבָרִי: וְשׁוּיָא קְדָמוּהִי
לְמִיכָל וְאִם־לֹא אֵכֹל עַד דְּאַמְלֵל פִּתְגָמִי וְאִם־
מַלְל: לֹא וַיֹּאמֶר עַבְדְּ אֲבָרְהָם אֲנִי: וַיֹּאמֶר עַבְדְּ
אֲבָרְהָם אֲנִי: וְאִם־עַבְדָּא דְּאַבְרָהָם אֲנָא:
לֹא וַיְהִי בֶרֶךְ אֶת־אֲדֹנִי מֵאֹד וַיִּגְדַּל וַיִּתֵּן־לּוֹ
צֹאן וְבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעַבְדָּם וּשְׁפָחָת וּגְמֻלִים
וְחִמְרִים: וַיְהִי בֶרֶךְ אֶת־אֲדֹנִי מֵאֹד וַיִּגְדַּל וַיִּתֵּן־לּוֹ
צֹאן וְבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעַבְדָּם וּשְׁפָחָת וּגְמֻלִים
וְחִמְרִים: וַיִּי בְּרִיךְ יֵת רַבּוּנִי לְחֲדָא וְרַבָּא וַיְהִיב לָהּ

יִשְׁדָּנָא מַצְלִיחַ דְּרַכֵּי אֲשֶׁר אֲנֹכִי הִלְכְּ עֲלֵיהֶּ: וְאַתִּית (נ"י וְאַתִּיתִי) יוֹמָא דִּין לְעֵינָא וְאַמְרִית יי אֱלֹהָא דְּרַבּוּנֵי אַבְרָהָם אִם אֵית כְּעֵן רַעְוָא קְדָמָךְ לְאַצְלָחָא אַרְחֵי דֵּי אָנָּא אֲזִיל עֲלֶה: מַג הִנֵּה אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־עֵין הַמָּיִם וְהוּהָ הָעֲלָמָה הִיצְאָת לִשְׂאֵב וְאַמְרִיתִי אֵלֶיהָ הִשְׁקִינִינָא מַעֲטָמִים מִפְּדֻךְ: הִנֵּה אֲנֹכִי נֹצֵב עַל־עֵין הַמָּיִם וְהוּהָ הָעֲלָמָה הִיצְאָת לִשְׂאֵב וְאַמְרִיתִי אֵלֶיהָ הִשְׁקִינִינָא מַעֲטָמִים מִפְּדֻךְ: הָא אָנָּא קָאֵם עַל עֵינָא דְּמֵיָא וְיְהִי עוֹלָמָתָא דְּתַפּוּק לְמַמְלֵי וְאִימַר לֵה אֲשִׁקִּינִי כְּעֵן זְעִיר מֵיָא מְקוֹלְתִּיךְ: מַד וְאַמְרָה אֵלֵּי גַם־ אַתָּה שְׂתֵּה וְגַם לְגַמְלִיד אֲשָׁאֵב הוּא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הִכִּיתִּי יְהוָה לְבִן־אֲדָנִי: וְאַמְרָה אֵלֵּי גַם־ אַתָּה שְׂתֵּה וְגַם לְגַמְלִיד אֲשָׁאֵב הוּא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הִכִּיתִּי יְהוָה לְבִן־אֲדָנִי: וְתִימַר לִי אַף אַתָּה אִשָּׁתִּי וְאַף לְגַמְלִיד אֲמַלִּי הִיא אַתָּתָא דְּזַמִּין יי לְבַר רַבּוּנֵי: מַג אֲנִי טָרָם אֲכַלָּה לְדַבְּרִי אֶל־לְבִי וְהִנֵּה רַבְּקָה יֵצֵאת וְכֹדֶה עַל־שְׂכָמָה וְתִרְדַּד הָעֵינָה וְתִשָּׁאֵב וְאִמַר אֵלֶיהָ הִשְׁקִינִי נָא: אֲנִי טָרָם אֲכַלָּה לְדַבְּרִי אֶל־לְבִי וְהִנֵּה רַבְּקָה יֵצֵאת וְכֹדֶה עַל־שְׂכָמָה וְתִרְדַּד הָעֵינָה וְתִשָּׁאֵב וְאִמַר אֵלֶיהָ הִשְׁקִינִי נָא: אָנָּא עַד לֹא שִׁיעִיתִי לְמַלְלָא בְּלִבִּי וְהָא רַבְּקָה נִפְקַת וְקוֹלְתָה עַל כְּתֻפָּה וְנִחְתַּת לְעֵינָא וּמָלַת וְאַמְרִית לֵה אֲשִׁקִּינִי כְּעֵן: מַג וְתִמְהַר וְתוֹרְדַר כְּדֵה מַעְלִיָּה וְתִאמַר שְׂתֵּה וְגַם־גַּמְלִיד אֲשָׁקָה וְאַשְׁתִּי וְגַם הַגְּמָלִים הִשְׁקַתָּה: וְתִמְהַר וְתוֹרְדַר כְּדֵה מַעְלִיָּה וְתִאמַר שְׂתֵּה וְגַם־גַּמְלִיד אֲשָׁקָה וְאַשְׁתִּי וְגַם הַגְּמָלִים הִשְׁקַתָּה: וְאוֹחִיָּאת וְאַחִיתַת קוֹלְתָה מִנָּה וְאַמְרַת אִשָּׁתִּי וְאַף גַּמְלִיד אֲשָׁקִי וְשִׁתִּיתִי וְאַף גַּמְלִיָּא אֲשָׁקִיָּאת: מַג וְאַשְׁאֵל אֹתָהּ וְאִמַר בְּתַמִּי אַתָּ וְתִאמַר בְּתַבְּתוֹאֵל בִּן־נְחוּר אֲשֶׁר יִלְדֶּה־לּוֹ מַלְכָּה וְאַשְׁם הַנֵּזֶם עַל־אַפָּה וְהַצְמִידִים עַל־ יְדֵיהָ: וְאַשְׁאֵל אֹתָהּ וְאִמַר בְּתַמִּי אַתָּ וְתִאמַר

בְּתַבְּתוֹאֵל בִּן־נְחוּר אֲשֶׁר יִלְדֶּה־לּוֹ מַלְכָּה וְאַשְׁם הַנֵּזֶם עַל־אַפָּה וְהַצְמִידִים עַל־יְדֵיהָ: וְשִׁאִלִית יְתָה וְאַמְרִית בְּת מִן אַתָּ וְאַמְרַת בְּת בְּתוֹאֵל בִּר נְחוּר דִּילִידַת לֵה מַלְכָּה וְשִׁוִּיתִי קְדָשָׁא עַל אַפָּה וְשִׁירֵיָא עַל יְדֵהָ: מַג וְאַקְדַּר וְאַשְׁתַּחְוָה לַיהוָה וְאַבְרָךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדָנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחִילִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת לְקַחַת אֶת־בְּתִילִי אֲדָנִי לְבָנוּ: וְאַקְדַּר וְאַשְׁתַּחְוָה לַיהוָה וְאַבְרָךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדָנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחִילִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת לְקַחַת אֶת־בְּתִילִי אֲדָנִי לְבָנוּ: וְכַרְעִית וְסַגִּידַת קָדָם יי וְכַרְכִּית יְתָ יי אֱלֹהָה דְּרַבּוּנֵי אַבְרָהָם דְּדַבְּרִנִּי בְּאוֹרַח קְשׁוּט לְמִיסַב יְתָ בְּת אַחוּהִי דְּרַבּוּנֵי לְבָרָה: מַג וְעָתָה אִם־יִשְׁכֵּם עֲשִׂים חֲסֵד וְאַמַּת אֶת־אֲדָנִי הִגִּידוּ לִי וְאִם־לֹא הִגִּידוּ לִי וְאַפְּנָה עַל־יָמִין אוֹ עַל־שְׂמָאל: וְעָתָה אִם־יִשְׁכֵּם עֲשִׂים חֲסֵד וְאַמַּת אֶת־אֲדָנִי הִגִּידוּ לִי וְאִם־לֹא הִגִּידוּ לִי וְאַפְּנָה עַל־יָמִין אוֹ עַל־שְׂמָאל: וְכַעַן אִם אִיתִיכּוֹן עֲבָדִין טִיבּוּ וְקְשׁוּט עִם רַבּוּנֵי חוּז לִי וְאִם לֹא חוּז לִי וְאַתְּפִנִי עַל יָמִינָא אוֹ עַל שְׂמָאלָא: וְיַעֲזֵן לָבָן וּבְתוֹאֵל וְיִאמְרוּ מִיְהוָה יֵצֵא הַדְּבָר לֹא נִכְבַּל אֵלֶיךָ רַע אוֹ־טוֹב: וְיַעֲזֵן לָבָן וּבְתוֹאֵל וְיִאמְרוּ מִיְהוָה יֵצֵא הַדְּבָר לֹא נִכְבַּל דְּבַר אֵלֶיךָ רַע אוֹ־טוֹב: וְאַתִּיב לָבָן וּבְתוֹאֵל וְאִמְרוּ מִן קָדָם יי נִפְקַת פְּתָגְמָא לִית אֲנִינָא יְכָלִין לְמַלְלָא עִמָךְ בִּיש אוֹ טֹב: מַג הִנֵּה־רַבְּקָה לְפָנֶיךָ קַח וְלֶךְ וְתִהִי אִשָּׁה לְבִן־אֲדָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דְּבַר יְהוָה: הִנֵּה־רַבְּקָה לְפָנֶיךָ קַח וְלֶךְ וְתִהִי אִשָּׁה לְבִן־אֲדָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דְּבַר יְהוָה: הָא רַבְּקָה קְדָמָךְ דְּבַר וְאִיזִיל וְתִהִי אַתָּתָא לְבַר רַבּוּנָךְ כְּמָא דִּי מַלְל יי: מַג וְיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־ דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה לַיהוָה: וְיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה לַיהוָה: חֲמִישִׁי וְהוּהָ כַּד שָׁמַע עֶבֶדָּא דְּאַבְרָהָם יְתָ פְתָגְמִיהוֹן וְסַגֵּד עַל אֶרְעָא קָדָם יי:

חמישי נג ויצא העבד כלי־כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה ומגדנת נתן לאחיה ולאמה: ויצא העבד כלי־כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה ומגדנת נתן לאחיה ולאמה: ואפק עבדא מנין דכסף ומנין דזהב ולבושין ויהב לרבקה ומגדנין יהב לאחיהא ולאמה: ט ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר־עמו וילינו ויקומו בבקר ויאמר שלחני לאדני: ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר־עמו וילינו ויקומו בבקר ויאמר שלחני לאדני: ואכלו ושתיו הוא וגובריא די עמה ובתו וקמו בצפרא ואמר שלחוני לות רבוני: טו ויאמר אחיה ואמה תשב כתיב הנער קרי הנערה אתנו ימים או עשור אחר תלך: ויאמר אחיה ואמה תשב הנערה אתנו ימים או עשור אחר תלך: ואמר אחיהא ואמה תתיב עולמא עמנא עדן בעדן או עסרא ירחין בטר פן תיזיל: טז ויאמר אלהם אל־תאחרו אתי ויהיה הצליח דרכי שלחוני ואלכה לאדני: ויאמר אלהם אל־תאחרו אתי ויהיה הצליח דרכי שלחוני ואלכה לאדני: ואמר להון לא תאחרון יתי ויי אצלח ארחי שלחוני ואיהך לות רבוני: טז ויאמרו נקרא כתיב לנער קרי לנערה ונשאלה את־פיה: ויאמרו נקרא לנערה ונשאלה את־פיה: ואמרו נקרי לעולמא ונשמע מה דהיא אמרה: טז ויקראו לרבקה ויאמרו אליה התלכי עס־האיש הזה ותאמר אלך: ויקראו לרבקה ואמרו לה התיזלי עם גברא הדין ואמרת איזיל: טז וישלחו את־רבקה אחתם ואת־מנקתה ואת־עבד אברהם ואת־אנשיו: וישלחו את־רבקה אחתם ואת־מנקתה ואת־עבד אברהם ואת־אנשיו: וישלחו ית עבדא דאברהם וית אמתהון וית מנקתה וית עבדא דאברהם וית גבריה: טז ויברכו את־רבקה ויאמרו לה

אחתנו את הוי לאלפי רבבה ויירש ורעה את שער שנאיו: ויברכו את־רבקה ויאמרו לה אחתנו את הוי לאלפי רבבה ויירש ורעה את שער שנאיו: וברכו ית רבקה ואמרו לה אחתנא את הוי לאלפין ולרבון וירתון בניכי ית קרני סנאיהון: טא ותקם רבקה ונערותיה ותרפכנה על־הגמלים ותלכנה אחרי האיש ויקח העבד את־רבקה וילך: ותקם רבקה ונערותיה ותרפכנה על־הגמלים ותלכנה אחרי האיש ויקח העבד את־רבקה וילך: וקמת רבקה ועולמא וירכבא על גמלא ואזלא בטר גברא וידבר עבדא ית רבקה ואזל: טב ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ הנגב: ויצחק בא מבוא באר לחי ראי והוא יושב בארץ הנגב: ויצחק אטא ממתוהי (נ"י על במתוהי) מבידא דמלאך קימא אתחזי עלה והוא יתב בארע דרומא: טז ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים: ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים: ונפק יצחק לצלעה בחקלא למפני רמשא וזקף עינוהי וחזא והא גמליא אתן: טז ותשא רבקה את־עיניה ותרא את־יצחק ותפל מעל הגמל: ותשא רבקה את־עיניה ותרא את־יצחק ותפל מעל הגמל: וזקפת רבקה ית עינהא וחזת ית יצחק ואתרכינת מעל גמלא: טז ותאמר אל־העבד מִי־האיש הלזה ההלך בשדה לקראתנו ויאמר העבד הוא אדני ותקח הצעיר ותתפס: ותאמר אל־העבד מִי־האיש הלזה ההלך בשדה לקראתנו ויאמר העבד הוא אדני ותקח הצעיר ותתפס: ואמרת לעבדא מן גברא דיכי דמהלך בחקלא לקדמותנא ואמר עבדא הוא רבוני ונסיבת עיפא ואתפסיאת: טז ויספר העבד ליצחק את כלי־הדברים אשר עשה: ויספר העבד ליצחק את כלי־הדברים

אֲשֶׁר עָשָׂה: וְאִשְׁמְעִי עֲבָדָא לִיצְחָק יֵת כָּל פִּתְגָמָיָא דִּי עָבָד: כו וּבִבְתָּה יִצְחָק הָאֱהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי־לּוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבָה וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ: וּבִבְתָּה יִצְחָק הָאֱהֱלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי־לּוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבָה וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ: וְאֵעֲלֶה יִצְחָק לְמִשְׁפָּנָא וְחָזָא וְהָא תְקַנִּין עוֹבְדֵהָא כְּעוֹבְדֵי שָׂרָה אִמָּה וַיִּנְסִיב יֵת רִבְקָה וְחֹות לָהּ לְאִנְתּוֹ וַיַּרְחִימָהּ וְאִתְנַחֵם יִצְחָק בְּתֵר דְּמִיתַת אִמָּה: פ

שִׁישִׁי א וַיִּסָּף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וַיִּשְׁמָה קְטוּרָה: וַיִּסָּף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וַיִּשְׁמָה קְטוּרָה: וְאִוְסִיף אַבְרָהָם וַיִּנְסִיב אִתְמָא וַיִּשְׁמָה קְטוּרָה: ב וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־זִמְרֹן וְאֶת־יִקְשָׁן וְאֶת־מֶדָן וְאֶת־מֶדָן וְאֶת־יִקְשָׁן: ג וַיִּקְשָׁן יָלַד אֶת־שָׂבָא וְאֶת־דִּדָן וְבָנֵי דִּדָן הָיוּ אֲשֹׁרִם וּלְטוֹשָׁם וּלְאִמָּים: וַיִּקְשָׁן יָלַד אֶת־שָׂבָא וְאֶת־דִּדָן וְבָנֵי דִּדָן הָיוּ אֲשֹׁרִם וּלְטוֹשָׁם וּלְאִמָּים: וַיִּקְשָׁן אֹלִיד יֵת שָׂבָא וְיֵת דִּדָן וְבָנֵי דִּדָן הָיוּ לְמִשְׁרִיזִין וּלְשִׁכּוּנִין וּלְנִגְנוֹן: ד וְבָנֵי מֶדָן עֵיפָה וְעֵפֶר וְחִנְדָּה וְאִבְדִּיעַ וְאִלְדֵּעָה פְּל־אֵלָה בְּנֵי קְטוּרָה: וְעֵפֶר וְחִנְדָּה וְאִבְדִּיעַ וְאִלְדֵּעָה פְּל־אֵלָה בְּנֵי קְטוּרָה: וְבָנֵי מֶדָן עֵיפָה וְעֵפֶר וְחִנְדָּה וְאִבְדִּיעַ וְאִלְדֵּעָה: ה וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ לִיצְחָק: וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ לִיצְחָק: וַיֵּהֱב אַבְרָהָם יֵת כָּל דִּילָה לִיצְחָק: וְלִבְנֵי הַפִּילִגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנָת וַיִּשְׁלָחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדָנּוּ חַי קְדָמָה אֶל־אֶרֶץ קְדָם: וְלִבְנֵי הַפִּילִגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מַתָּנָת וַיִּשְׁלָחֵם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ בְּעוֹדָנּוּ חַי קְדָמָה אֶל־אֶרֶץ קְדָם: וְלִבְנֵי לַחֲיִנְתָּא דִּי לְאַבְרָהָם יֵהֱב אַבְרָהָם מַתָּנָת וַיִּשְׁלַחֲנוּ

מֵעַל יִצְחָק בְּרָה בְּעוֹד דָּהוּא קָיָם קִידוּמָא לְאַרְעַ מְדִינָתָא: ז וְאֵלָה יָמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חַי מֵאֵת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחִמְשׁ שָׁנִים: וְאֵלָה יָמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חַי מֵאֵת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחִמְשׁ שָׁנִים: וְאֵלִין יוֹמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם דְּחַיָּא מָאָה וְשִׁבְעִין וְחִמְשׁ שָׁנִין: ח וַיָּגֹעַ וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשִׁיבָה טוֹבָה זָקֵן וְשִׁבְעַ וַיֵּאֱסָף אֶל־עַמּוּיוֹ: וַיָּגֹעַ וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשִׁיבָה טוֹבָה זָקֵן וְשִׁבְעַ וַיֵּאֱסָף אֶל־עַמּוּיוֹ: וְאִתְנַגִּיד וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּסִיבּוֹ טָבָא סִיב וְשִׁבְעַ יוֹמִין וְאִתְכְּנִישׁ לְעַמָּה: ט וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ יִצְחָק וַיִּשְׁמָעֵאל בְּנוֹי אֶל־מַעֲרַת הַמְּכַפְלָה אֶל־שָׂדֶה עֶפְרָן בֶּן־צִחֹר הַחֲתָי אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִמְרָא: וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ יִצְחָק וַיִּשְׁמָעֵאל בְּנוֹי אֶל־מַעֲרַת הַמְּכַפְלָה אֶל־שָׂדֶה עֶפְרָן בֶּן־צִחֹר הַחֲתָי אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִמְרָא: וַיִּקְבְּרוּ יֵתָה יִצְחָק וַיִּשְׁמָעֵאל בְּנוֹהֵי בְּמַעֲרַת כְּפֻלְתָּא בְּחֻקֵּל עֶפְרָן בַּר צֹחַר חֲתָאָה דִּי עַל אִפִּי מִמְרָא: י הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר־קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי־חֵת שְׁמָה קָבָר אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ: הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר־קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי־חֵת שְׁמָה קָבָר אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ: חֻקְלָא דִּי זָכֵן אַבְרָהָם מִן בְּנֵי חֲתָאָה פִּמָּן אִתְקָבַר אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִתְמָה: יא וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בָּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם־בְּאָר לַחֵי רְאִי: וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בָּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם־בְּאָר לַחֵי רְאִי: וְחָזָא בְּתֵר דְּמִיתַת אַבְרָהָם וַיִּבְרָךְ יֵת יִצְחָק בְּרָה וַיִּתֵּב יִצְחָק עִם בְּרִיא דְּמִלְאָף קִימָא אִתְחַזִּי עֲלָה: פ

שְׁבִיעִי יב וְאֵלָה תִּלְדֹּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן־אַבְרָהָם אֲשֶׁר יָלְדָה הֲגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם: וְאֵלָה תִּלְדֹּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן־אַבְרָהָם אֲשֶׁר יָלְדָה הֲגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם: וְאֵלִין תּוֹלְדֹת יִשְׁמָעֵאל בַּר אַבְרָהָם דִּי לְיִידֵת הֲגָר מִצְרַתָּא אִתְמָא דְּשָׂרָה לְאַבְרָהָם: יג וְאֵלָה שְׁמוֹת בְּנֵי

בפצחיהון ובכרפיהון תרין עשר ובכרין
 לאמיהון: ^ח ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה
 ושלישים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף
 אל-עמיו: ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה
 ושלישים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף
 אל-עמיו: ואלין שני חיי ישמעאל מאה ותלתין
 ושבע שנים ואתנגיד ומית ואתפגיש לעמה:
^י וישפנו מחוילה עד-שור אשר על-פני
 מצרים באכה אשורה על-פני כל-אחיו נפל:
 וישפנו מחוילה עד-שור אשר על-פני מצרים
 באכה אשורה על-פני כל-אחיו נפל: ושרו
 מחוילה עד חגרא די על אפי מצרים מטי לאתור
 על אפי כל אחוהי שרא: וישפנו מחוילה עד-
 שור אשר על-פני מצרים באכה אשורה על-
 פני כל-אחיו נפל: פ פ פ ק"ה פסוקים, יהויד"ע סימן.

ישמעאל בשמותם לתולדתם בכר ישמעאל
 נבית וקדר ואדבאל ומבשם: ואלה שמות בני
 ישמעאל בשמותם לתולדתם בכר ישמעאל נבית
 וקדר ואדבאל ומבשם: ואלין שמקן בני
 ישמעאל בשמהתהון לתולדתהון בוכרא
 די-שמעאל נביות וקדר ואדבאל ומבשם:
 י ומשמע ודומה ומשא: ומשמע ודומה ומשא:
 ומשמע ודומה ומשא: יו חדר ותימא יטור
 נפיש וקדמה: חדר ותימא יטור נפיש וקדמה:
 חדר ותימא יטור נפיש וקדמה:

מפסיר ^{טו} אלה הם בני ישמעאל ואלה שמותם
 בחצריהם ובמיתרתם שנים-עשר נשיאם
 לאמיתם: אלה הם בני ישמעאל ואלה שמותם
 בחצריהם ובמיתרתם שנים-עשר נשיאם לאמיתם:
 אלין אנון בני ישמעאל ואלין שממהתהון

הפטרה לפרשת חיי שרה במלכים א פרק א

א וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַיָּמִים וַיִּכְפְּהוּ בַּבָּגָדִים וְלֹא יָחַם לוֹ: ^א וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲבָדָיו וַיִּבְקְשׁוּ לְאֹדְנִי
 הַמֶּלֶךְ נַעֲרָה בְּתוּלָה וְעַמּוּדָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְתַהֲיִי לוֹ סִכְנָת וְשִׁכְבָּה בְּחִיקוֹךָ וְחָם לְאֹדְנִי הַמֶּלֶךְ:
^ב וַיִּבְקְשׁוּ נַעֲרָה יָפָה בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וַיִּמָּצְאוּ אֶת-אֲבִישָׁג הַשְּׁוֹנִמִית וַיָּבִיאוּ אֹתָהּ לַמֶּלֶךְ: ^ג וַהֲנַעֲרָה
 יָפָה עַד-מָאֹד וְתַהֲיִי לַמֶּלֶךְ סִכְנָת וְתִשְׁרָתְהוּ וְהַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעָהּ: ^ד וַאֲדֹנֶיהָ בְּן-חַגִּית מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר
 אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לִפְנָיו: ^ה וְלֹא-עֲצָבֻ אָבִיו מִיָּמָיו לֵאמֹר
 מִדּוּעַ כָּכָה עָשִׂיתָ וְגַם-הָיָה טוֹב-תֹּאֵל מְאֹד וְאִתּוֹ יִלְדָּה אַחֲרִי אֲבִשָׁלוֹם: ^ו וַיְהִי דִבְרָיו עִם יוֹאָב
 בֶּן-צִרוּיָהּ וְעִם אֲבִיתָר הַכֹּהֵן וַיַּעֲזְרוּ אַחֲרֵי אֲדֹנֶיהָ: ^ז וַצִּדּוֹק הַכֹּהֵן וּבְנָיָהוּ בֶן-יְהוֹיָדָע וְנָתָן הַנָּבִיא
 וְשִׁמְעִי וְרֵעִי וְהַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִד לֹא הָיוּ עִם-אֲדֹנֶיהָ: ^ח וַיִּזְבַּח אֲדֹנֶיהָ צֹאן וּבָקָר וּמְרִיא עִם
 אֲבֹן הַזֹּחֶלֶת אֲשֶׁר-אֵצֶל עֵין רֹגֵל וַיִּקְרָא אֶת-פֶּלֶא-אֲחִיו בֶּן הַמֶּלֶךְ וּלְכָל-אֲנָשֵׁי יְהוּדָה עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ:
^ט וְאֶת-נָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ וְאֶת-הַגִּבּוֹרִים וְאֶת-שְׁלֹמֹה אָחִיו לֹא קָרָא: ^י וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל-בֶּת-שֶׁבַע
 אִם-שְׁלֹמֹה לֵאמֹר הֲלוֹא שְׁמַעְתָּ כִּי מָלַךְ אֲדֹנֶיהָ בְּן-חַגִּית וְאֲדֹנֶיהָ דָּוִד לֹא יָדָע: ^{יא} וְעַתָּה לְכִי
 אִיעָצֶךָ נָא עֲצָה וּמַלְטִי אֶת-נַפְשְׁךָ וְאֶת-גּוֹפֶשׁ בְּנֵךְ שְׁלֹמֹה: ^{יב} לְכִי וּבֹאִי אֶל-הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְאָמַרְתִּי
 אֵלָיו הֲלֹא-אֵתָה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּעְתָּ לְאִמְתְּךָ לֵאמֹר כִּי-שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב
 עַל-כִּסְאִי וּמִדּוּעַ מָלַךְ אֲדֹנֶיהָ: ^{יג} הִנֵּה עוֹדֶךָ מְדַבֵּרַת שֵׁם עִם-הַמֶּלֶךְ וְאֲנִי אֲבֹא אַחֲרֶיךָ וּמַלְאֲתִי
 אֶת-דִּבְרֶיךָ: ^{יד} וַתָּבֹא בֶת-שֶׁבַע אֶל-הַמֶּלֶךְ הַחֲדָרָה וְהַמֶּלֶךְ זָקֵן מְאֹד וְאֲבִישָׁג הַשְּׁוֹנִמִית מִשְׁרַת

אֶת־הַמֶּלֶךְ: ^ט וַתִּקְדּוּ בַת־שֹׁבַע וַתִּשְׁתַּחֲוּ לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ: ^י וַתֹּאמֶר לוֹ אֲדֹנָי אֱתָהּ נִשְׁבַּעְתָּ בַּיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֵאמֹרְךָ כִּי־שְׁלֹמֹה בְנִךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי: ^{יא} וְעַתָּה הִנֵּה אֲדֹנִי מֶלֶךְ וְעַתָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעַתָּ: ^{יב} וַיִּזְכֹּר שׁוֹר וּמָרִיא־וֹצֵאן לְרֹב וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְאַבְיָתָר הַכֹּהֵן וְלִיזָבָב שֶׁן הַצֶּבֶא וְלִשְׁלֹמֹה עֶבְדְּךָ לֹא קָרָא: ^{יג} וַתֹּאמֶר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ לְהַנְדִּי לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: ^{יד} וְהָיָה כַּשֶּׁכֶּב אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ עִם־אַבְתָּיו וְהָיִיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים: ^{טו} וְהִנֵּה עֹדְנָה מִדְּבַרְתָּ עִם־הַמֶּלֶךְ וְנָתַן הַנֶּכֶּיָא בָּא: ^{טז} וַיַּנְדִּיּוּ לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִנֵּה נָתַן הַנֶּכֶּיָא וַיָּבֵא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַמֶּלֶךְ עַל־אֲפִיו אֶרְצָה: ^{יז} וַיֹּאמֶר נָתַן אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אַתָּה אֲמַרְתָּ אֲדֹנִיָּהּ וַיִּמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי: ^{יח} כִּי י יָרַד הַיּוֹם וַיִּזְכֹּר שׁוֹר וּמָרִיא־וֹצֵאן לְרֹב וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְשָׂרֵי הַצֶּבֶא וּלְאַבְיָתָר הַכֹּהֵן וְהַנָּשִׁם אֲכֵלִים וְשִׁתִּים לִפְנֵיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִיָּהּ: ^{יט} וְלִי אֲנִי־עֶבְדְּךָ וְלִצְדָק הַכֹּהֵן וְלִבְנִיָּהּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְלִשְׁלֹמֹה עֶבְדְּךָ לֹא קָרָא: ^כ אִם מֵאֵת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נָהִיָה הַדְּבָר הַזֶּה וְלֹא הוֹדַעְתָּ אֶת־עֶבְדְּךָ מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: ^{כא} וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קִרְאוּ־לִי לְבַת־שֹׁבַע וַתָּבֵא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: ^{כב} וַיִּשְׁבַּע הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר חֲיֵיהֶּנּוּ אֲשֶׁר־פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי מִכָּל־צָרָה: ^{כג} כִּי כֹאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי־שְׁלֹמֹה בְנִךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי תַּחְתָּי כִּי בֵּן אֲעֲשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה: ^{כד} וַתִּקְדּוּ בַת־שֹׁבַע אַפִּים אֶרֶץ וַתִּשְׁתַּחֲוּ לַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעָלֶם:

לחיות עם הרבי - סביב השעון

וידאו מהרבי ברצף
 בכל שעות היממה

**לבית חב"ד, בית הכנסת,
 לעסק או למוסד החינוכי**
 התוכן מתעדכן כל העת,
 בקטעים רלוונטיים
 תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

מבצע מיוחד
 לארץ הקודש:
 הנחה 35%
 לשנה
 הראשונה

03-3083554 < did.li/JEM-tv < JEM ישראל

לפרטים והרשמה:

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציטית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"א במרחשוון	5.00	4.12	5.22	6.23	8.49	11.27	11.57	16.37.7	17.04
ז', כ"ב במרחשוון	5.01	4.13	5.23	6.24	8.50	11.27	11.57	16.37.4	17.03
ח', כ"ג במרחשוון	5.02	4.14	5.24	6.25	8.51	11.27	11.57	16.37.1	17.03
ט', כ"ד במרחשוון	5.02	4.15	5.24	6.26	8.51	11.28	11.58	16.36.8	17.03
י', כ"ה במרחשוון	5.03	4.15	5.25	6.27	8.52	11.28	11.58	16.36.6	17.03
יא', כ"ו במרחשוון	5.04	4.16	5.26	6.28	8.52	11.28	11.58	16.36.4	17.03
יב', כ"ז במרחשוון	5.05	4.17	5.27	6.29	8.53	11.29	11.59	16.36.2	17.02
יג', כ"ח במרחשוון	5.05	4.17	5.28	6.29	8.53	11.29	11.59	16.36.1	17.02

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם – כ"א במרחשוון ה'תשפ"ה – כ"ח במרחשוון ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"א במרחשוון	הל' מקואות פרק ח-י.	הל' תמורה פרק ד.	מ"ע קט.
ז'	כ"ב במרחשוון	פרק יא. הט לבי וגו'. ספר נזיקין והוא ספר אחד עשר. הל' נזקי ממון. בפרקים אלו. פרק א-ב.	לב טהור וגו'. ספר טהרה והוא ספר עשירי. הל' טומאת מת. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קט. רלז.
ח'	כ"ג במרחשוון	פרק ג-ה.	פרק ב.	מ"ע רמ.
ט'	כ"ד במרחשוון	פרק ו-ח.	פרק ג.	מ"ע רלח.
י'	כ"ה במרחשוון	פרק ט-יא.	פרק ד.	מ"ע רמא.
יא'	כ"ו במרחשוון	פרק יב-יד.	פרק ה.	מ"ע רמא.
יב'	כ"ז במרחשוון	הל' גביה. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ו.	מל"ת רמד. מ"ע רלט.
יג'	כ"ח במרחשוון	פרק ד-ו.	פרק ז.	מ"ע רח. מל"ת רעא. ערב.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
חיי-שרה	15:57	17:15	16:18	17:17	16:05	17:15	16:19	17:18
תולדות	15:55	17:14	16:16	17:16	16:04	17:13	16:18	17:17

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**